

Naročnina

za državo SHS:

za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petineta vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Zunanja politika češko-slovaške.

Praga, septembra 1925.

Nedavno je poslanik češkoslovaške republike v Berlinu g. dr. Kamil Krofta izročil nemški vladi memorandum, s katerim praška vlada vabi berlinsko na direktna pogajanja na zaključitev arbitražne pogodbe med obema državama. Povod tega koraka, ki je vzbudil razumljivo pozornost v svetovnem javnem mnenju, se je razvila v tukajšnji žurnalistični živahni polemiki o položaju češko-slovaške republike v evropskem koncernu sploh in posebej še v značaju omenjenega dogodka. Del časopisa je porabil to priliko, da zopet lopne po osebi zunanjega ministra dr. Beneša. Ti napadi, ki so sicer na dnevnem redu ob važnejših dogodkih v zunanji politiki, so ostali precej neopazeni. Javnost je na njih navedena in znano je, da so večinoma brez stvarne podlage, da so predvsem plod bolnih aspiracij nekaterih politikov, ki sami sebe smatrajo za najbolj poklicane voditelje zunanje politike. Takim napadom ni dajati onega značaja, kakor ga skuša napraviti republiki neprijateljska propaganda nemškega in mažarskega izvora. Sicer pa je tudi te vrste kritika soglasna v tem, da je korak češkega poslanika v Berlinu popolnoma v skladu z dosedanjimi tendencami državne zunanje politike.

Češko-slovaška je edina med državami, ki ima od prevrata dalje, že sedem let nepretrgoma istega ministra za zunanjo politiko. Bolj kakor v drugih resorih je to od važnosti in koristi v zunanjepolitičnem. Preko njega se predstavlja država tujini in po delovanju tega ministristva tujina ceni ali omalovažuje. Posebno za male države je izredne važnosti, kakšno mišljenje vlada v njih in kakšno vrednost se jim daje v inozemstvu, zato ni vse eno, kdo jih predstavlja. V tem oziru so glede Češko-slovaške mišljenja nepodeljena; ona uživa dober glas in velik ugled. Za ta svoj položaj pa se ima največ zahvaliti ravno dejstvu, da je stala njena zunanja politika pod enim in istim vodstvom veččega in okretnega diplomata g. dr. Edvarda Beneša. Njena politika je bila zato dosledna in dosedaj v splošnem ni prišlo do preobratov, ki bi iznenadili javnost doma ali napravili slab utis v tujini. Razvoj njene zunanje politike gre logično k svojemu cilju: zasigurati nemoten obstoj in miren napredek novi državi.

Težavnejši od drugih novih po vojni nastalih držav je bil položaj češko-slovaške republike: obdana skoraj od vseh strani od revnajočih sovražnikov, brez zaledja v resnici prijateljskega soseda; v notranjosti številne iridentistične, kompaktno naseljene narodne manjšine.

Vendar je že veliko storjenega na poti k izboljšanju.

Mala antanta je še danes upliven faktor ne samo v srednji Evropi, marveč tudi v širšem svetu. Izgubila je sicer na svojem prvotnem pomenu, to pa ravno radi tega, ker je imela uspeha pri zasledovanju smernic, na podlagi katerih je bila ustanovljena. Kdo ve, kakšno stanje bi morda danes vladalo v srednji Evropi, če bi ne bilo te zveze. Z njo si je češkoslovaška pridobila dva iskrena in upajna tudi trajna prijatelja.

S posebnimi pogodbami pa si je približala Avstrijo in Mažarsko. Pomagala je pri finančni in gospodarski restavraciji Avstrije, sklenila z njo važno pogodbo o vzajemni zaščiti narodnih manjšin in stopila z obema v najmočnejšo gospodarsko zvezo. Danes je razmerje napram obema skoraj normalno, v sled česar izgublja tudi iridentistično delovanje na ostri.

Dolgotrajna so bila pogajanja za ureditev predvsem obmejnih spornih vprašanj med češkoslovaško in Poljsko. Tudi ta so uspela in razmerje med obema slovanskima sosedoma ima danes definitivni prijateljski značaj. Poljski senat je že ratificiral, pred praškim parlamentom pa se nahaja cela vrsta konvencij, ki so posledica prijateljskega pakta.

V razmerju napram najmočnejšemu svojemu sosedu Nemčiji je šla češka politika dolej skupno s politiko velesil. Vendar je v gospodarskem oziru daleč pred njimi in danes zavzema Nemčija v trgovski bilanci republike prvo mesto. Do večjih nesporazumov doslej ni prišlo. To je razumljivo; kajti neznatna po-

vršina ozemlja, ki je edino od Nemčije prideljeno potom mirovnih pogodb češkoslovaški, ne more dati povoda resnejšim konfliktom. Upati je, da bo ravno na začetku omenjen korak berlinskega poslanika definitivno razčistil tudi to vprašanje, ki bi edino resno moglo priti v poštev pri korekturah meja med obema državama.

Bila je ena prvih držav, ki je uvidela brezplodnost popolnega ignoriranja sovjetske Rusije. Dasiravno je dosedaj imela glede upostavitve formalnih diplomatskih zvez vezane roke po prijateljih v Mali antanti, vendar je v svojo korist in v korist bodočih dobrih odnosov stopila s sovjeti v intimne trgovske stike. Sovjetska trgovska misija v Pragi ima popoln značaj formalnih diplomatskih zastopstev in uživa tudi vse temu primerne pravice, kakor tudi obratno češkoslovaška misija v Moskvi. Med obema državama vladajo že danes skoraj povsem normalni odnosi, ki jim bo v najkrajšem času sledilo in jih potrdirilo tudi formalno priznanje sovjetske Rusije s strani češkoslovaške vlade, za kar so pogajanja že v teku.

Prijateljsko razmerje do velikih sil je znano. To razmerje je dosedaj nekaljeno, do Francije morda celo bolj pristržno kakor bi bilo v gotovih trenutkih potrebno in oportuno. Pa tudi v drugih evropskih in izvenevropskih državah se je znala mlada država uveljaviti in si pridobiti številnih prijateljev, kar se dobro opazja v Društvu narodov, kjer je Češkoslovaška že tri leta zaporedoma izvoljena za veliko večino v svet Društva narodov. Ima svoje diplomatske zastopnike v vseh obstoječih državah: 26 poslaništev in številni konzulati, ki so jim pridržani strokovni referenti za vse panoge narodnega gospodarstva, predstavljajo češkoslovaško republiko in njene interese v tujini, dostojno in uspešno.

Kralj in kraljica v Belgradu.

Zagreb, 2. okt. (Izv.) Danes ob 11. uri 40 minut sta se pripeljala z dvornim vlakom na tukajšnji glavni kolodvor kralj in kraljica. Na kolodvoru so ju pozdravili zastopniki raznih oblasti. Kralj je v salonskem vozu sprejel zagrebskega župana, ki ga je povabil, da bi se udeležil otvoritve kulturno-zgodovinske razstave. Kralj je to obljubil. Kralj je sprejel

Edino v razmerju do Vatikana se politika zunanega ministra ne pomakne z mrtve točke. Prvotni normalni odnosi so se letos največ vsled netaktnosti nekaterih državnih organov znatno poslabšali, ko je 6. junija vsled dogodkov ob proslavi 500 letnice Husa zapustil apostolski nuncij Marmaggi Prago. Od takrat je minulo že skoraj pol leta, pa na škodo države ne gre na bolje. Po krivdi Vatikana gotovo ne. Nasprotno; Vatikan je napram češkoslovaški republiki nastopal od nekdaj ne samo korektno, nego naravnost prijateljsko. Papeški nuncij na Dunaju je po prevratu prvi od predstavnikov tujih držav pozdravil diplomatskega zastopnika češkoslovaške republike pri avstrijski vladi. Za praškega in olomuškega nadškofa in za škofa na Češkem in Slovaškem imenoval je po prevratu znane rodoljubne in za narodno stvar zaslužene duhovnike. Za dele škofij, katerih središča so ostala izven ozemlja republike, je imenoval posebne administratorje. Dovolil je organizacije raznih redov v nove province, katerih meje se krijejo z državnimi. Pa tudi sicer je Vatikan pokazal vedno dobro voljo rešiti vsa vprašanja mirnim in prijateljskim potom. Je toraj samo na odgovornih faktorjih republike ležeti, da si to dragoceno prijateljstvo ohranijo in da se pri rehabilitaciji dajo voditi samo od državnih in narodnih interesov, ne pa od ulice, umetno nahujskane z gesli, katerih kvarni in škodljivi upliv na moralno in duhovno moč prebivalstva se lahko že s številkami dokaže.

Naj bi bila tudi v tem za državo in narod najvažnejšem vprašanju zunanja politika taka, ki jo priporoča predsednik Masaryk v najnovejšem svojem delu »Svetovna revolucija«: »Naša politika mora biti predvsem češka, resnično češka, pa bo svetovna in zato tudi slovanska.«

Viktor Schweiger.

Pred izprembo v vladi.

RADIČEV VSTOP V VLADO — DRŽAVNA POTREBA.

Belgrad, 2. okt. (Izv.) V političnih krogih se trdi, da se bo rekonstrukcija vlade v resnici izvedla. Z rekonstrukcijo bi se imelo začeti takoj po Pašičevi vrnitvi. Tozadevno se že razmotirava vprašanje treh ministrov, ki bi morali iz kabineta. Rekonstrukcija bi se morala izvršiti pred letošnjim jesenskim zasedanjem.

Mnogi politični krogi pa v to ne verujejo, ker računajo s tem, da Pašić v takih zadevah navadno sam odločuje, in sicer zelo oprežno in počasi. Nekateri radikalni poslanci se pripravljajo na to, da bi na klubovi seji mogli izreči kritiko o sestavi sedanjega vlade. Ob priliki rekonstrukcije bodo zahtevali, da se poprej povpraša za mnenje radikalni klub, ki naj se mu da na ta način prilika odločiti, kdo naj bi izstopil iz kabineta.

Verjetno je, da Pašić na to ne bo pristal,

Finančni sporazum med Francijo in Ameriko.

Pariz, 2. okt. (Izv.) Agence Havas poroča iz Washingtona: Francoska in ameriška finančna delegacija sta sestavili besedilo finančnega sporazuma, po katerem bo Francija plačevala Ameriki svoj dolg na sledeči način:

Prvih 5 let po 40 milijonov dolarjev, naslednjih 7 let po 60 milijonov dolarjev in nadaljnjih 50 let po 100 milijonov dolarjev.

Te številke so določene na podlagi današnjega finančnega stanja Francije. Če se pa finančno stanje Francije izpremeni, se plačilni načrt lahko revidira. Dalje ima Francija pravico zahtevati moratorij, če bi bile francoske finance le preveč neugodne.

Cela vsota francoskih odplačil znaša 5620 milijonov dolarjev, ki morajo biti plačana v 62 letih.

Boji v Maroku.

Pariz, 2. okt. (Izv.) Španske čete so vaskoku vzele višine Las Palomas in nekaj v bližini teh višin ležečih strateških točk. Španske čete so oddaljene od Aidira le še 4 km. Višine Las Palomas obvladujejo mesto Aidir popolnoma.

Francoska ofenziva napreduje. Nova francoska kolona je zavzela višine Bab-Tambuk.

Madrid, 2. oktobra. (Izv.) Pri obstreljevanju Aidira se je vnela hiša Abd-el-Krima in je pogorela do tal.

ČIČERIN V BERLINU.

Berlin, 2. okt. (Izv.) Z ozirom na Čičerinov obisk v Berlinu in na njegove pomisleke proti podpisu jamstvene pogodbe od strani Nemčije izjavlja nemška vlada, da se s podpisom jamstvene pogodbe razmerje med Rusijo in Nemčijo ne bo izpremenilo, ker bo Nemčija držala rapalsko pogodbo.

Belgrajsko pismo.

1. oktobra 1925.

Tu še vedno vlada politično zatišje. Ministri se le polagoma, rekli bi neradi, vračajo z dopusta in potovanja. Od 18 ministrov jih je danes v Belgradu samo 7. Tudi državni podtajniki potujejo. Če interveniraš v ministrstvu, kjer ni ne ministra, ne njegovega namestnika, zmiga kabineti šef čudno z rameni in pravi: »Nije ništa!«

Za bodoče zasedanje narodne skupščine ni vlada izdelala prav nobenih novih predlogov, s katerimi bi lahko stopila pred parlament. Sejo, ki se bo vršila najbrž 16. ali 17. oktobra, hočejo zamašiti s poročili odbora za prošnje in pritožbe. Ta parlamentarni odbor bo menda sklican 12. oktobra, da reši nebroj vlog in prošenj, ki čakajo že več let rešitve. Danes se govori, da bo par dni pred 16. oktobrom sklican tudi naučni odbor, da se tudi on posvetuje o sklepih odbora za prošnje in pritožbe. Na ta način se bo razvijalo »delo« narodne skupščine do 20. oktobra. Kaj bodo djali po 20. oktobru na dnevni red, še danes niti vlada ni na jasnem. Invazijski zakon jim ne diši, proračun še ni zrel za skupščino, za dvanajstine pa je še časa dovolj. Računamo torej lahko, da oktobra ne bo posebnega »delovanja«. Govori se, da bo minister za promet predložil prav kmalu novi »Načrt zakona o osobju ministrstva promet« in podrejenih mu prometnih ustanov. Načrt je precej obširen in obsega knjigo s 47 strani. Sam uvod, v katerem opisuje komisija, ki je izdelala ta načrt, razloge za nov zakon, šteje tudi 47 strani, zakonski osnutek sam pa 201 člen. Govoril sem tu z železničarji strokovnjaki o tem načrtu in vsi so enega mnenja, da pomeni ta načrt zopetno poslabšanje železničarske službe, korak nazaj, namesto naprej.

V skupščinskem posloplju je te dni vse narobe. Zidarji, pleskarji, elektrotehniki, monterji, vsi se trudijo, da bi dali stari skupščinski »kučici« drugo, lepše lice. Stare električne vode so potrgali in napravljajo nove, da bo skupščina vsaj po elektriki bolje razsvetljena. V posameznih klubih, tudi v našem, je vse razmetano. Še vvesti se ne moreš. Značilno je, da se celo poletje niso spomnili na to, da bi bilo treba izvršiti popravila v skupščinski zgradbi. Še le sedaj tik pred zasedanjem so začeli z deli, kakor je bilo l. 1924. S popravili skoro gotovo do 16. oktobra ne bodo gotovi. V sejni dvorani sami je namreč tudi vse razdejano. Če bodo posebno pridni, utesnejo »majstorje« spraviti skupščinske in klubne prostore vsaj za silo skupaj do določenega termina.

Od poslancev se nahaja v Belgradu največ Davidovičevih demokratov in radikalov. Davidovič sam se te dni vrne v Belgrad. Radi neprestane agitacije je moč silno shujšal. Vidi se mu na obrazu, da mu je težko, ko ni več minister. Spahovi muslimani izjavljajo, da je popolnoma izmišljeno, da bi bil poslanec dr. Kulenović izjavil, da odobrava RIL sporazum. Njegov govor v Bjelini so popolnoma potvrdili. Istotako ni resnica, da bi muslimani »trumomac« prestopali v radikale. Ne eden Spahov pristav se ni izneveril, ni je danes izjavil poslanec Kurbegović. Vesti o pristopu Spahovih pristavov k radikalom se mi zdijo slične izjavi nekega »voditelja« radikalov iz Maribora v belgrajskem »Vremenu«, češ da »mase klerikalaca« prestopajo v »slovenačko radikalno partijo«. Takih prestopov in »ulazkov« nikjer v Sloveniji ni. Mogoče, da par »štrebarjev« to poskuša.

Radičev govor o Makedoncih je tu v Belgradu zelo čudno vplival. Niti popravek ne more Radiču pomagati. Belgrajčani pravijo, da igra Radič dvolično vlogo. Rad bi se priključil Bolgarom in Makedoncem. Če ga bolgarska javnost ne bo hvalila, pa bo začel Bolgare in Makedonce proklinjati. Isto je bilo pri Radiču nedavno glede Rusije. Poprej pretirano proslavljanje in hvala o Rusih, a pred tednom je lopnil po njih s pravim loparjem. Gotovo je, da danes Radiča nihče ne smatra resnim, tudi tisti redki ljudje ne več, ki so ga ob sklepanju »sporazumac« kovali v zvezde. Zdi se mi, da bo med resnimi radikalnimi prvaki prav kmalu otvorjena kampanja proti Radiču. Poslanca dr. Ivković in Vasa Jovanović, ki sta že nastopila proti Radiču, veljata v radikalnem klubu kot vrlo resna politika.

Velikanske stavbe rasejo v Belgradu iz tal. Nasproti ministrstvu vojne in mornarice gradijo že od zgodnje spomladi ogromno stavbo za finančno in trgovinsko ministrstvo. Palača bo visoka 5 nadstropij. V ministrstvu za zgradbe sem vprašal: koliko bo stala ta palača? Dobil sem odgovor: »Še nismo izračunali. Tako približno 160 milijonov dinarjev.« Vstrie vojne akademije so začeli pred temi graditji še eno tako vladno stavbo. V tej palači, ki bo enako velika, kakor prej imenovana, bodo baje nameščena 4 ministrstva in sicer ministrstvo za kmetijstvo, za gozdove in rudarstvo, za promet in še eno drugo. Na prostoru med narodno skupščino in vojnimi ministrstvom gradi naša vojska že celo leto novo palačo, da se more razširiti. Samo te tri izredno velike stavbe bodo požrle ogromne milijone dinarjev državnega proračuna. Ta način uporabljanja našega davčnega denarja ni pravičen. Če že res morajo v Belgradu toliko zidati, naj vzame vlada za take zgradbe investicijsko posojilo. Ko se je reklo, da se bo v Ormožu ali Ljutomeru ustanovilo novo okrožno sodišče, so zahtevali od tamonjih občin, da morajo »preskrbeti« uradna poslopja. Zakaj pa ne bi belgrajska občina, ki ima edina dobiček od centralizma, prispevala vsaj 50 odstotkov k vladnim zgradbam? Po celem Belgradu se je zgradilo, oziroma se gradi v l. 1925 nič manj nego 114 novih palač in hiš! Ni čuda, da v Belgradu pojejo slavo Pašičevemu centralizmu. A mi? Omagujemo pod težo davkov in drugih bremen.

Kako pa davki v Belgradu? Ali se tudi na Balkanu čuti tak silen davčni vijak kot v Sloveniji? Po informacijah, ki sem jih dobil, je zadnja leta davčni predpis tudi v Belgradu hujši, nego je bil. Posamezniki so tudi močno obdavčeni. Ali mnogo jih je, na katere je fiskus pozabil. Nedavno sem govoril s trgovcem, ki je imel veletrgovino blizu pristanišča. Vprašal sem ga, kako kaj v Belgradu predpisujejo in iztirjujejo davke. Mož mi pravi: »E, ni baš tako hudo! Na me so pozabili. Že več kot leto dni me nihče ne tirja za davke.« V Sloveniji menda ni ne kmeta, ne trgoveca, ne obrtnika, na katerega bi davčni fiskus bil pozabil. Morda bi bilo dobro, za nekaj let prestaviti večino davčnih uradnikov iz Slovenije v Belgrad in Srbijo sploh, a one iz Srbije v Slovenijo. Dvojni uspeh bi doživel s tem: Slovenija bi se nekoliko oddahnila, ne bi od nas iztirjavali polovico več kot je s proračunom in finančnim zakonom predpisano, a v južnih krajih bi se davki po našem vzorcu predpisali. A ne samo predpisali, ampak tudi iztirjali. Fr. Z.

Italijanske vesti.

Rim, 2. okt. Ministrski predsednik Mussolini se je vrnil v Rim in takoj začel pogovore z različnimi funkcionarji glede vprašanj, ki so na dnevnem redu. Notranji minister Federzoni mu je predložil svoj načrt za upravo preosnovo. Le-ta se izvede na škodo dosedanjih avtonomij. Prefekti dobe širšo oblast in neposredno kontrolo nad občinami, ki so jo doslej izvrševali pokrajinski upravni odbori; po manjših občinah se avtonomija odpravi in bo občinske načelnike imenovala vlada; isto tako se odpravi dosedanja avtonomija po vseh velikih mestih in nadomesti z guvernerjem, ki mu bo stal ob strani neke vrste »svete«, izvoljen temeljen indirektno volivne pravice po raznih stanovskih zastopih. To naj bi bil začetek za poznejšo splošno uvedbo sindikalnih volivnih zastopov namesto dosedanjih političnih — od občin do parlamenta.

Gonja proti Ambrosiniju, poročevalcu turinske »Stampa«, ki je v svojih poročilih o zadnjih vojaških manevrih v Zgornji Italiji pisal o pustošenjih in požigih, se nadaljuje.

»Stampa« je oblast zadržala, državni pravdnik pa je vložil proti glavnemu uredniku in Ambrosiniju tožbo zaradi razžaljenja armade. Fašisti prireajo burne demonstracije in zahtevajo, da se Ambrosini izkrene. Ambrosini izjavlja, da je v svojem poročilu podal le sliko o morebitnem resničnem vpadu sovražnika v Zgornjo Italijo. Obrnil se je na časnikarsko organizacijo s prošnjo, da se sestavi častno sodišče, ki naj pretrese njegovo poročilo in izreče potem svojo sodbo. — V Ambrosinijevi zadevi je dobil grajo tudi »Corriere di Napoli«.

Italijansko zastopstvo na konferenci v Locarnu.

Rim, 2. okt. Italijanska delegacija za garancijsko konferenco je sestavljena sledeče: Delegata sta senator V. Scialoja in državni podtajnik za zunanje stvari Dino Grandi; njima sta dodeljena poslanika Bordonaro in Medici del Vascello in več strokovnjakov.

Italijansko-ruska zveza?

Moskva, 2. okt. »Krasnaja Gazeta« in več drugih tukajšnjih listov prinaša poročilo, da se med Rusijo in Italijo v kratkem sklene zvezna pogodba; tostvarna pogajanja so že zelo napredovala.

ROMUNIJA IN OGRSKA.

Berlin 2. okt. (Izv.) »Vossische Zeitung« poroča, da je Romunija ponudila pod angleškim vplivom Ogrski odstop precejšnjega obmejnega pasu z mesti Szatmar, Veliki Varadin in Arad pod pogojem, da jamči Ogrska za varnost ogrsko-romunske meje.

HUD POPER.

Dunaj, 2. okt. (Izv.) Z ozirom na trditve budimpeštanske policije, da so ogrski komunisti na nekem glasovanju na Dunaju sklenili izzvati na Ogrskem komunistični puč in da sta se tega glasovanja udeležila tudi sedaj pred ogrskim sodiščem stoječi Rakosi in bivši sovjetski komisar na Ogrskem Bela Kun, ugotavlja dunajska policija, da je izvršila na Dunaju natančne poizvedbe in dognala na nedvoumen način, da od ogrske policije imenoma naštetih ogrskih komunističnih voditeljev v kritičnem času sploh na Dunaju ni bilo. Obtoženi komunist Matija Rakosi se je sicer mudil v kritičnem času v Avstriji pod napačnim imenom Braun, toda ne na Dunaju, ampak v nekem letovišču na Koroskem. Bele Kuna pa ni bilo na Dunaju. Te svoje ugotovitve je dunajska policija sporočila tudi policiji v Budimpešti.

ZA DIREKTNO ZELEZNIŠKO ZVEZO MILAN—MONAKOVO.

Monakovo, 2. okt. (Izv.) »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo, da se je ustanovil v Milanu odbor, ki se zavzema za upostavitve direktne železniške zveze med Milanom in Monakovom.

REVOLUCIJA V JUŽNI BRAZILIJ.

Pariz, 2. okt. (Izv.) Po poročilih iz Montevidea je izbruhnila v Južni Braziliji nova revolucija. Tristo upornikov se je zbralo v Urugvaju, ki so nato vdrli v brazilsko provinco Rio Grande del Sul.

POVODENJ V JUŽNI AMERIKI.

Mehiko, 2. oktobra (Izv.) V južno-ameriških državah Jalisco in Michoacan, ki ležita ob Tihem morju, je voda preplavila nad 25.000 hektarov rodovitne zemlje. Več tisoč rodovnih je brez strehe.

POVODENJ NA JAPONSKEM.

Tokio, 2. okt. (Izv.) Vsled velike povodnje stoji okolica cesarske palače deloma pod vodo.

Jos. Mantuani:

Razstava portretov.

(Beleške.)

(Konec.)

St. 149. Kot slikarica tega portrta, ki je moral biti slikan ok. 1825—1830 je Henrika Langus (roj. 1836) izključena.

St. 153. Slikarja — po tehniko sodeč — ne bomo mogli istovetiti s Czetinovichem.

St. 158. Ta Zoisov portret je slikal pač M. Langus.

V. oddelek oz. vitrina.

St. 170. Reliefna podoba — ki ne sodi semkaj, ker je rezana, — predstavlja papeža Pija VI. (1775—1799).

St. 171. Iz katerih razlogov je pripisan ta portret (1825—1830) Pavlu Franu Künlnu, ne vem; slikar je bil tedaj star k večjemu 16 let.

St. 185. Podoba duhovnika predstavlja lavantinskega škofa Frana Ksav. Kuttনারja, ki je škofoval 1843—1846, torej bil neposredni predhodnik Slomškov.

St. 188. Portret Marije Florian ne more biti Herrleinovo delo; kajti moda v nošnji ni pred l. 1820, tedaj pa je bil Herrlein mrtev († 1817).

St. 194. Bo težavno domnevati, da je Langusovo delo, ker je portret iz dobe ok. 1820.

St. 196. Da je Guličev portret izvršen v temperi, dvomim; preiskati je nisem mogel.

St. 197. Zena Antona Aleks. grofa Auerperga (Anast. Grün) kot nevesta, roj. grofica Marija Attems.

St. 200. Alojzija grofica Attems, roj.

grofica Inzaghi, poročena 1814, tašča gfa. A. A. Auerperga (Grüna).

St. 201. Ignacij Marija grof Attems, dež. glavar na Štajerskem, tast A. A. Auerperga (Grüna); čez prsi ima trak velikega križa železne krone.

St. 202. Slika meščanke je iz dobe 1780 do 1790.

St. 203. Podoba je slikana ok. 1790. Kateri razlogi so bili merodajni, da je bil slikar določen kot umetnik »iz Kranja«, ne vem.

St. 206. Podoba meščana je iz dobe 1780 do 1790.

St. 207. Jos. a Montategro je rezal Pelzhofferjev portret v baker; kdo ga je risal, ni znano. Da je P. slovenski jurist, bi ne trdil.

St. 208. Langusova skicirka, ki je bila last pl. Strahla v Stari Loki, obsega med drugimi skicami tudi portret, o katerem gre govorica, nastala na podlagi diletantskih domnev, da predstavlja dr. Franceta Prešerna, prvaka naših slovenskih pesnikov. Nočem staviti v ospredje svojega prepričanja, ampak navajam nastopni dogodek. G. Ladislav Lajovic, brat našega skladatelja, je motril v spremstvu gg. prof. dr. Kidriča in Prijatelja razstavljene portrete in, ker visi Langusov avtoportret blizu vitrine na steni, takoj videl, da predstavlja ta profilna skica v Langusovi skicirki in izvršeni avtoportret isto osebo, torej Langusa. Nimamo sicer nikakega avtentičnega portreta našega Prešerna, a splošno je pi. Kurz vendarle zadel njegove karakteristične poteze in svojstva. Na skici se pa to ne ujema s potezami na Kurzovem portretu, pač pa natančno z vsemi posameznostmi Langusovega samoportreta v olini sliki. Opozar-

jam samo na karakteristično silhoueto frizure, na lahno ukrivljen nos, visokoobokane obrvi, na podolgovrat obraz in — last not least — na nošnjo, ki odgovarja popolnoma modi med l. ok. 1840—1845. Prešeren je imel — tako se zdi — prav glede mode svoje nazore in se je nosil po svoje. — Domnevni Prešeren v Langusovi skicirki je torej skica Langusovega portreta, v profilu proti levi, podoba do prs.

St. 209. Ta Kynpachov portret ni gouache, ampak akvarel, deloma gumigutiran — vkolikor sem mogel razločiti skozi steklo.

Beleške.

»Jugoslovenski list« v Sarajevu, ki ga prištevajo med t. zv. antiklerikalne liste, piše povodom protestnega shoda sarajevskih ženskih društev proti ukinitvi samostanske preporandije v zavodu sv. Josipa tole: »Mi smo tudi mnenja, da je ministrstvo prosvete s to naredbo (sklenjena je za ministirovanja g. Pribečevića) najmanj storilo nezmisljenost. Mislimo, da se je zgodilo to iz pretirano bolnega liberalizma, ki v vsaki duhovniški suknji in nunski obleki že vidi ogrožen »napredek«, toda ne vidi, da se s takimi stvarmi več ali manj le širi duha verske nestrpnosti. Za ilustracijo omenjamo, kako so svojedobno tudi v sarajevski bolnišnici vodili kampanjo proti sestrar umiljenkam in je potrebovalo dosti časa, da so se tudi tu »liberalci« prepričali, da te sestre v resnici vestno in človekoljubno opravljajo svojo dolžnost do vseh bolnikov brez razlike vere. Kot kuriozum omenjamo, ker nam je slučajno znano, da je tudi bivši pokrajinski namestnik na Hrvaškem, Juraj Demetrovič, dal svoje hčere v vzgojo uršulinskemu samostanu v Varaždinu, ne boječ se, da bi se mu hčere nalezele »klerikalizma«. A on je znan kot liberalce in protostidlar. Ministrstvo prosvete bi moralo to naredbo preklicati ne samo zato, ker je brez zmisla, ampak tudi zato, ker se lahko tolmači, kakor da je naperjena proti katolikom in Hrvatom. Čemu vzbujati med svojimi državljani nepotrebnost nezadovoljnosti? — Čast »Jugoslovenskemu listu« na tej pametni, pravični in zares liberalni besedi! Stavljamo ga za vzgled »Jutru« in »Slov. narodu«.

Prosveta.

Umetniška šola društva »Probudac« v Ljubljani. — V. šolsko leto. — Organizacija šole ostane tudi v letošnjem šolskem letu ista, kakor je bila lani. Šola se deli na tri oddelke in to: A. Oddelke za figurarno risanje (glava in akt) s sledečimi predavanji: anatomija, tehniško risanje (geom. risanje, projekcijski nauk in konstruktivna perspektiva), oblikoslovje (slogoslovje) in umetnostna zgodovina. — B. Oddelke za umetno-obrtno strokovno risanje (risanje načrtov za umetno vezenje, keramiko, intarzijo, sobno slikarstvo itd.) s predavanji: tehniško risanje, oblikoslovje, zgodovina umetnosti in narodna ornamentika. — C. Pripravljalni oddelke za začetnike. (Risanje po modelih in geometrijsko risanje v kolikor je potrebno za razumevanje geom. oblik.) Tem oddelkom so priključeni tudi letos specialni tečaji in sicer: D. Tečaj za grafiko. E. Tečaj za fotografijo. F. Tečaj za malo plastiko. G. Tečaj za narodno ornamentiko in H. Tečaj za usnjenje in umetno knjigoveštvo. Opomba: Za redne učence so predavanja dotične skupine obvezna. — Učna doba je določena za oddelke A. in B. na štiri leta, za oddelke C. na 2 leti, za tečaje D.—H. na 2 leti. Dosedanjim učencem se vstje dosedanja učna doba. — Poleg rednih učencev se bodo sprejemali tudi izredni k vsakemu predmetu po svobodni izbiri. — Pouk bodo vodili sledeči gospodje: Figurarno risanje in anatomijo Ivan Vavpotič, umetno-obrtno-strokovno risanje Maksim Gaspari, tehniško risanje Anton Sever, risanje po modelih Jaro Hilbert, zgodovino umetnosti Davorin Volavšek, oblikoslovje Ivo Spinčič, narodno ornamentiko Maksim Gaspari, grafiko Rajko Šubić, fotografijo Fran Vesel, maloplastiko Anton Sever, usnjenje in knjigoveštvo Drago Vahtar. Za tečaje D, G in H se zahteva primerno predznanje v risanju. — Vpisovanje se bo vršilo v nedeljo 4. oktobra od 10 do 11 in v ponedeljek ter torek, 5. in 6. oktobra, od 18 do 19 v poslopiju Tehniške srednje šole, soba št. 5. Tam se bodo javile tudi vse nadaljnje podrobnosti. — Ravnateljstvo umetniške šole društva »Probudac«: A. Sever, l. r.

K OTVORITVENI PREDSTAVI V DRAMSKEM GLEDALIŠČU.

Goethejeva Ifigenija.

Naša drama se letos odpre z Goethejevo Ifigenijo. Slučajno mora nadomestiti Šekspira. Za gledališče ne bo to slab omen. Delo ima svetovno ceno in 150 letno gledališko vrednost najčistejšega zvoka. Ne zato, ker je Ifigenija izobraženemu Nemcu visoka pesem, ki se je dvignila iznad najintimnejših življenjskih zapletljajev največjega pes-

nika, temveč zato, ker pomeni za izobraženega Evropejca ta dramatična pesnitev radi svoje vseobsežne duševnosti in čudovito umerjene oblike dragoceno stalne vrednosti, zato ta slovenski odrski umotvor pozdravljamo kot otvoritveno predstavo. (Prvi prevod Ifigenije je že pred več kot 60 leti napravil Matija Valjavec, za gledališče pa vnovič Fran Albrecht.)

Osadje Ifigenije je usoda prokletega Tantalovega rodu. Zadnje koleno tega rodu se po nečloveških grozotah v hiši, kjer je nezvesta žena ubila moža, sin ubil mater, bori za končno rešitev in očiščenje. Ifigenija, sestra in svedenica, reši Oresta iz barbarov, kamor je bil prišel v Dijanino svetišče iskat miru. To snov, ki so jo obravnavali vsi trije veliki grški tragiki in je bila znana tudi v rimski drami ter so jo s posebnim veseljem uporabljali klasični in baročni pisatelji v 17. in 18. stoletju, je posnel Goethe po Evripidu. Evripidovo delo ni posrečeno, Goethejevo je zatemnilo vse druge.

Nietzsche v svoji razpravi o postanku tragedije dolži Sokrata, da je s svojo filozofijo zadrgil grški tragediji smrtni udarec. Zastopnik filozofske, nemuzikalne tragedije, tragedije sokratsko-zofistične dobe, je Evripides, realisti, govornik na odru, mislec položajev, ki jih ni zmogel razplesti, ključ bogov na pomaganje iz zadrege (deus ex machina), res zadnji, že oporečni mojster visoke grške drame. V Evripidovi Ifigeniji sta glavna predmeta spoznanje med bratom in sestro in oteje svete podobe, ob kateri zadobi Orest srčni mir, tedaj napol umstvena, napol pripovedna naloga. Ta Ifigenija ne zadovoljuje. Tudi pri Goetheju kaže zunanja stran igre močne govorniške poteze in marsikako mesto priča o močnem umu, ki z dokazi in razlogi rešuje zunanji in notranji spor, a vendar je to, kar je Goethe tej stari snovi vili novega, nov svet, nova duševnost. Ifigenija, vesa v rokah tujega kralja, je po svoji neskaljeni notranjosti, duševni veličini, zmogla rešiti in očistiti brata, rešiti brez laži in prevare sebe in biti tudi blagoslov celo tujini. Nov početak, pravzaprav nadaljevanje tistega visokega, nadzemljanskega ideala v človeku o čisti ženi, ki odrešuje od mesa in hudega duha divjo in nebratano naravo. Vse, kar se neopredeljivega, čudno-lepega dviga v ti pesnitvi, je klic iz drugega sveta, ki mu človek nastavlja uho in srce ob posvečenih urah, klic domov iz Tavrída. Ta klic dviga k velikodušnosti in žrtvovanju, h očiščenju in čistosti.

Naj bi naša predstava, ki ima ob sedanjih strnih časih ob pozabi in izmenjavi »večno ženskoga«, tudi svoj poseben pomen, zbudila svoj pravi klic!

France Koblar.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota 3. okt.: »Ifigenija na Tavríd«. Premijera. Izven.

Nedelja 4. okt.: »Vozek«. Izven.

Ponedeljek 5. okt.: »Ifigenija na Tavríd«. Red B. Torek 6. okt.: Zaprt.

Sreda 7. okt.: »Periferija«. Premijera. Izven.

Četrtek 8. okt.: »Ifigenija na Tavríd«. Red E. Petek 9. okt.: »Pegica mojega srca«. Red A.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota 3. okt.: »Hoffmannove pripovedke«. Red A. Nedelja 4. okt.: »Netopir«. Izven.

Ponedeljek 5. okt.: Zaprt.

Torek 6. okt.: »Mrtve oči«. Red C.

Sreda 7. okt.: »Manon«. Red D.

Četrtek 8. okt.: Zaprt.

Petek 9. okt.: »Aida«. Red F.

Goethe: »Ifigenija na Tavríd«. Premijera te klasične drame se vrši v našem dramskem gledališču nočjo. — Isti večer je za abonente reda A. prva abonna predstava in sicer opera »Hoffmannove pripovedke«. Vloga Nikolaja poje namesto gdne Štiliglojeve gdna Potučkova, katera nastopi prvič pred ljubljanskim občinstvom. V ostalem sodelujejo ga Poličeva, gdni Kocuvanova in Ropasova, gg. Banovec, Rumpelj itd. — V nedeljo sta dve predstavi. Drama ponovi ob 8 Petrovičovo vaško šalo »Vozek«, v operi pa se poje Straussova opera »Netopir«. Obe predstavi sta izven.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja 4. oktobra: Ob pol 8 zvečer: »ZUPAN«, izvirni igraček v treh dejanjih. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 5 do 7 popoldne v pisarni »Ljudskega odra«, čez dan pa v društveni nabavni zadrugi, Ljudski dom, l. nadstropje.

— Poznejši pripis: Jurij Šubić (Paris 1890) nima nikake dokazilne moči. Šubić — tako so mi poročali, sam pisma nisem čital — poroča samo, da pride naročena slika kmalu, ne po ve pa, da jo bo delal Šubić sam. Tehnika je tako izrazita in individualna, da se je ne more posluževati umetnik, ki sicer drugače postopa, kakor prav Šubić. V tem soglasajo vsi presojevalci. Šubić je pač, preobložen z drugim delom, dal naročilo dalje in poslal to skico sedanjemu lastniku. Izvršil jo je najbrže, kakor sodi poznavatelj te tehnike, g. I. Vavpotič, slikar Marolt, ki je študiral s Šubićem v francoski metropoli.

St. 260. Roman Fekonja je rojen 1873 v Stari vasi pri Ljutomeru, umrl je 1910 v Newyorku.

St. 262. Karel Dežman je dobil vseh takse prosti naslov doktorja; to se sme črtati, da se ne zaneše v literaturo brez potrebe.

St. 273. Signatura na tej sliki slove: BV-CIK / MCMXX.; nekaj še pogrešamo, najbrže eno ali dve enotici.

St. 275. Signatura je: »I. Vavpotič 13«.

St. 276 in 277. Dobro bi bilo, da se ustali terminologija za grafično umetnost; da je portret Primoža Trubarja rit v baker je seveda res. A razlika je vendar v raznih tehnikah. Kedar se risba dela s pomočjo jedke kisline, je ujedkovina (ujedkovati = graver à l'eau forte, = radieren; odtodi: gravure à l'eau forte, Radierung), in to je dobro, da se tehnično točneje označi.

St. 278. Popis se glasi: Praha 22 / Izvirni tisk / itd.

St. 279. Ujedkovina. Popis: Novo Mesto.

Dnevne novice.

Abiturientom!

Dobra Alma mater kliče!

Slovenski mladi inteligent začuti v sebi globoko ponosno zavest, da mora s svojim strokovnim delom in z globoko in vsestransko izobrazbo povečati kulturno dobro in stopnjo svojega naroda. Zato pridite zajedati Duševno porajanje klič!

Mlada duša skriva v silo še več; v nji je živelo novo, mlado življenje, ki hoče izraza, ki hoče izpopolnitve, ki hoče življenja. V nas jih duh Pavlova prekašanja ob rojstvu in mogočnemu objemu podušenja.

Pridite, da postanemo po medsebojnem poznanju in obogatitju idealna družina Kristova, da zaživi v nas Njegov nauk. Pridite k nam!

Narod čaka!

Dajmo mu duševno bogatih delavcev, da bo močan in dober, edin in svet, da bo z drugimi gradil kraljestvo božje.

Jugoslovansko katoliško akademsko društvo
»ZARJA«.

Se nas ne bo tako hitro konec. Slovenci smo po današnjem »Jutru« pa le še bogat narod, ki imamo podjetja à la Gospodarska zveza, ki je v preteklem letu izgubila nič manj kot 30 milijonov dinarjev, ki pa nemoteno naprej dela, točno plačuje svoje obveznosti in ima celo vrsto lastnih podjetij. Pri tem pa je Gospodarska zveza med našimi srednjevelikimi podjetji. Koliko šole lahko izgube velkopodjetja! Ali jih hočemo naštet?

Slovensko časopisje v Ameriki. »Amer. Slovenec« prinaša sledeče izbrne podatke o slovenskem časopisju v Ameriki, ki kažejo, da morajo katoliško misleči Slovenci napeti vse sile, da bodo kos obrambi proti prizadevanju brezverskega tiska. Tačas izhajajo v Združenih državah naslednji slovenski listi: »Amerikanski Slovenec« (kat. list); »Ave Maria« (kat. nabožni list); »Glasilo KSKJ« (kat. list, glasilo kat. bratske organizacije); »Ameriška Domovina« (neodvisen list, a bolj naklonjen katoličanom kot brezvercem); »Glas Naroda« (list brez načel, posebno se odlikuje v tem, da napada delavce kat. duhovnike); »Enakopravnost« (svobodomiselni list, rad zabavlja čez duhovnike in vero); »Čas« (leposlovni brezverski list); »Prosveta« (glasilo SNPJ in izrazit soc. protiverski list); »Proletarec« (glasilo male neznanne pešice organiziranih slov. soc. v Ameriki in protiverski list); »ML. List SNPJ« (list v svobodomiselnem duhu za mladino); »Glas Svobode« (najmagazinejši protiverski list); »Delavska Slovenija« (glasilo slov. kom. stranke, pisan v magrizenem tonu proti veri); »Naš Dom« (list, ki doslej še ni pokazal nobene barve); »Nova Doba« (glasilo JSKJ, brez barve). Obeta se še en list, ki ga bo začela izdajati S. H. Z. v Calumetu. Skupaj izhaja torej sedaj v Ameriki 14 slovenskih listov. Izmed teh so samo trije priznani katoliški listi. Trije nepriznani. Ostane jih osem v protiverski liniji. Katoliški Slovenci imajo »Amer. Slovenca«, sedaj izhaja štirikrat na teden, v kratkem postane dnevnik. »Glasilo KSKJ« izhaja tedensko in »Ave Maria« mesečno. Da se predstavi jasnejša slika: katoliško časopisje izhaja skupno 22- do 23-krat na mesec. Nasprotniki imajo tri dnevne, en dvotednik, dva tednika in dva mesečnika. Nasprotno časopisje izhaja skupno okrog 92- do 96-krat na mesec. Cirkulacija je nekoliko ugodnejša za katoličane in znaša 40 proti 60.

24. I. poiskusni tisk / itd. Signatura umetničkova v plošči.

Št. 292. Na koncu sicer novega napisa je popravitelj PARCHIAE v PAROCHIAE.

Št. 294. V napisu je popravitelj (tretja beseda pred koncem) aurea v aureae.

Omenil sem le stvari, ki se odražajo na tujaj in pri katerih opazovalec, odnosno vpovaljevalec kataloga lahko opazi neskladje in jih more popraviti. Pri obliči dela in posebno gradiva, spričo nezadostnih in neprimernih prostorov in toliko novih zagonetk, ki jih stavi težnjo gradivo, so taka neskladja povse umiljiva. Pri vsem tem je pa še čas sila kratek, ki je pri nas navadno na razpolago za take obvezne prireditve. Ščasoma, ko se bo to vse izpolnilo in ko bo več izkušenj, bodo izginile tudi te in podobne nejasnosti.

Zanimivejšje bo seveda poglavje o refleksijah, ki jih vzbujajo ta razstava. Pred nami staja stara Kranjska z vsemi prednostmi in nedostatkmi, stari socialni red in narodnostne razmere, verska, upravna, literarna in umetniška stremiljenja, stiki naše ožje domovine z velikokulturnim svetom, zveze vodilnih mož in duševnih delavcev med seboj, meščani in njihov patriciat, ginevanje plemiškega vpliva in krčevita skrb, ohraniti si svoje predpravitelj, dejansko amalgamiranje meščanskih krogov s plemiškimi, a vendar čuvanje vnanje razlike; kako so se vsa ta stremiljenja odražala na zunaj v nožnji, življenskih navadah in običajih, v literaturi, umetnosti in umetniški obrti, kake naloge so stavile te razmere in obrtnikom v mestih in po deželi — vse to in več drugih stikov bo treba obravnavati v omenjenih refleksijah — a to se zgodi drugo

25 letnica slovenskega društva v Waukeganu, Ill. Slovensko podporno društvo sv. Jožefa v Waukeganu je slavilo minoli mesec svojo 25 letnico. Tem povodom je bila vsa naselbina v ameriških in slovenskih zastavah. Službe božje in slavnostnega spreveda so se udeležile tudi mestne oblasti. Na banketu je bilo 1000 oseb. Govorili so poleg Slovencev državni pravdnik E. V. Smith in mestni župan Th. Durst, ki je slavil Slovence kot enega najbolj državotvornih narodov pod zvezdno zastavo. Rekel je med drugim, da tam, kjer delajo farani v lepi slogi s svojim župnikom, tam, kjer je vera v Boga in spoštovanje njegovih zapovedi, tam je tudi vdanost do države. (Do te priproste, naravne resnice se v Jugoslaviji še nismo dokopali! Tu smatrajo vernega človeka in njegove organizacije še vedno za državni nevarne!)

Blagoslovljenje nove slovenske šole v Pueblu, Colo. Minoli mesec so Slovenci v Pueblu slovesno praznovali blagoslovljenje svoje ponosne nove šolske zgradbe. Blagoslovljenje je izvršil msgr. Raber, velik prijatelj farnih šol. V svojem govoru je slavil požrtvovalnost Slovencev in Hrvatov, ki si povsodi grade lepe in ponosne šole in zagotavljajo svoji mladini zanesljivo versko vzgojo. Slovesnosti so se udeležili mnogi domači in angleški duhovniki, posebno tudi benediktinci, dalje več zastopnikov slovenske inteligence in mnogoštevilno ljudstvo.

Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Jolietu, so umrli: 68 letna Katarina Rogina, vzorna krščanska mati; zapustila je več sinov in hčera. Dalje Pavel Sila in na dan njegovega pogreba tudi njegova 22 letna hči Katarina Sila. — V Chisholmu, Minn., je umrla Neža Laurich, ki je zapustila moža in več otrok. — V Manestique pri Calumetu, Mich., je pa umrl nagle smrti 58 letni Štefan Geshel iz Doblič.

Katoliška misel med Hrvati v Ameriki. »Amerikanski Slovenec« poroča, da tudi med hrvatskimi izseljenci napreduje katoliška misel. Hrvatska katoliška zajednica se lepo razvija; njeno društvo sv. Pavla v Cleveland-Collinwoodu, O., je nedavno slovesno blagoslovilo svojo društveno zastavo. Veliko Hrvatov je včlanjenih tudi v slovenskih katoliških podpornih društvih, a obratno ne manjka Slovencev v hrvatskih društvih. Tako se Slovenci in Hrvati v Ameriki v bratski slogi bore za katoliške ideale.

Brzina elektrike je 300.000 km na sekundo, brzina glasu je 1200 km na uro, brzina Fordovega avtomobila 120 km na uro, brzina dobrega kolesa 40 km na uro, iskrega konja 15 km na uro, cena srečke dijaške loterije pa le 10 Din. In s to lahko zadeneš električni radio-telefon, Fordov avto, kolo ali konja! Kako skromna so torej sredstva, s katerimi obvlada prebrisani človek naravne sile!

Abiturijski tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani. Predavanja se prično v četrtek 15. oktobra ob 8 zjutraj. Predavainica se nahaja v poslopiju Glasbene Matice, Vegova ul. št. 7, II. nadst., soba št. 14. Pismeni in ustmeni priprave se sprejemajo v pisarni ravnatelja trgovske akademije, Aškerčeva ulica 9, II. nadstropje. 6690

Otvoritev nove šole na Jezeru pri Preserju. Otroška srca poskakujejo od veselja. Kako pa ne — saj so jim dobri starši sezidali drugi dom — šolo. Ta dom bo 11. oktobra blagoslovljen in otvorjen. Ob 10 sv. maša na Jezeru, nato otvoritev in blagoslovljenje, ogled šole, šolska zabava, pogostitev otrok, skupen obed, popoldanska šolska prireditev, zbor iz Ljubljane — vse te točke bodo za marsikoga privlačne. Pridite vsi, ki ljubite mladino! Za skupen obed zadostuje prijava na dopisnici, naslovljena na krajni šolski svet ali na upraviteljsko šolo na Jezeru pri Preserju.

Pojasnilo. Dne 23. septembra smo bili prinesli med dnevnimi novicami notico v zvezi samoumora nekega Em. Supanca, ki se je ustrelil, ko so ga prišli rubiti, in smo pisali, da je dotičnik iz Pristave. Kakor se nam pojasnjuje, pa je ta Em. Supanc iz Rogatca, ne pa iz Pristave.

Podružnica Jug. Matice v Cerknici ima dne 4. oktobra ob 13 svoj redni letni občni zbor v prostorih g. Andreja Zgonca v Cerknici.

Prve železnice na svetu. V naš tozadevni spis v št. 218 našega lista so se vrinile nekatere tiskovne pomote. Prva železnica na švicarskem ozemlju je stekla 1844 (ne 184), v Španiji že leta 1848 (ne še le 1884), železnica Aspinwall—Panama dolžina 76 km (ne 87), Smyrna—Trianda 43 km (ne 34 km), Tokio—Jokohama 29 km (ne 84 km). Urugvay 1. januarja. Izpuščeno je bilo potem: 1869 Montevideo—las Pedras 18 km; — Honduras.

POVRŠNIKE, RAGLANE itd. za gospode, dečke in fante kupite najceneje v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti Dramskega gledališča). — Konfekcijska tovarna

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA

Brezkonkurenčne cene! — Dobro blago in solidna postrežba!

IZ Obleke, dežne plašče

POVRŠNIKE, RAGLANE itd. za gospode, dečke in fante kupite najceneje v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 (nasproti Dramskega gledališča). — Konfekcijska tovarna

FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA

Brezkonkurenčne cene! — Dobro blago in solidna postrežba!

Kam gremo danes zvečer? na koncert

V SALONU RESTAVRACIJE NA GLAVNEM KOLODVORU. — Igra prvovrsten salonski orkester železničarske godbe. — Začetek ob 8. uri. Vstop prost. — Odprto vsak dan do 1. ure ponoči.

Iz Ljubljane.

Dr. Ivan Šusteršič obolel. V zdravilišču Radenci je zadela kap g. dr. Ivana Šusteršiča. Prepeljali so ga v Ljubljano, kjer se zdravi v domači oskrbi.

Slov. glasbeno društvo »Ljubljana«. Pozivam vse pevke in pevce, da se zanesljivo udeležijo skupne pevske vaje drevi ob pol 8. uri. Dr. Kimovec.

Na koncertu pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v ponedeljek dne 5. oktobra t. l. ob osmih zvečer v Unionu bo doživel prvo izvajanje v Ljubljani »Psalm na višini« (tekst Janka Samsa), goriškega skladatelja Emila Komela, daljša skladba za mešani zbor, sopranski solo, spremljevanjem klavirja in harmonija. Vstopnice in besedila skladb se dobe v Matični knjižnici na Kongresnem trgu.

V šentjakobski prosveti bo v nedeljo dne 4. oktobra ob pol osmih zvečer sklopično predavanje: Znamenitosti sveta.

V portretni razstavi v Jakopičevem paviljonu bo vodstvo v nedeljo ob 10. in 11. uri dopoldne, popoldne pa ob štirih.

Kino-gledišča v našem mestu ne nujajo ravno, izvzemši par filmov na leto, prvovrstnega programa. Večina so razne senzacije, upodobljeni romani jako dvomljive kvalitete in prizori, ki zlasti na mladino ne morejo vplivati drugače kakor kvarno. Vrhtega se s razstavljanje v reklamne svrhe po več krajih mesta fotografski posnetki filmskih prizorov, med katerimi se šopirijo najrajsi nudite. Zlasti te dni je neki kino razstavil take slike, ki v tem oziru grejo pač preko vsake meje in mi opozarjamo policijsko oblast, da tukaj poseže vmes, kajti moralna škoda, ki se s tem prizadeva mladini, katera je danes itak izpostavljena največjim moralnim nevarnostim, je nepregledna. Če sedanes že toliko govori o zaščiti mladine, naj se zaščiti mladina tudi pred skrajno nemoralnimi slikami in vtisi, ki se kričavo razobešajo po raznih oglih.

Spominski slavje. O priliki petletnice koruškega plebiscita se vrši v nedeljo dne 11. oktobra ob treh popoldne v dramskem gledališču domorodno slavje. Vprizori se M. Grošljeva »Pravilica bodočnosti«. Nastopajo učence žen. real. gimn. in osnovne šole na liceju. Pred predstavo in med predstavo poje pevski zbor učiteljskih in učiteljskih pod vodstvom prof. E. Adamiča. Iz prijaznosti sodeluje orkester iz kavarne »Zvezda«. Čisti dobiček je namenjen skladu Jugoslovanske Matice. Opozarjamo starše in mladino na lepo prireditve.

Absolventinje in absolventje drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani letnika 1923-1924 se vabijo na sestanek, ki se vrši danes dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer v salonu pri Mraku na Rinski cesti. Zadeva važna, pridite vsi! — Sklicatelj.

Stanovanjska beda. K včerajšnji notici, ki je bila objavljena v našem listu pod tem naslovom, nam je g. F. Kamenšek, kateri ima v najemu hišo, v kateri je stanoval mizar Bitenc, podal sledeč pojasnilo: Bitenca Kamenšek ni vrغل iz stanovanja, ampak je Bitenc prostovoljno stanovanje 1. septembra pravilno odpovedal, rekoč, da gre 1. oktobra v. Tudi ni res, da bi se bila Bitencu stanarina zvišala. Stanarina, ki je preje znašala 875 Din, se mu je maja letošnjega leta znižala na 650 Din. Stanovanje obstoja iz kuhinje, sobe, priklitin in precejšnjega vrta. G. Kamenšek je izjavil, da bi bil Bitenc lahko ostal v stanovanju, četudi ne bi bil zmogel stanarine, ako bi bil prosil, česar pa da ni storil. Če stanovanjski urad Bitencu ni dodelil drugega stanovanja, zato Kamenšek nič ne more. Tako g. Kamenšek.

Kolarski risarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti nadaljevanje prvega kolarskega risarskega tečaja. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada, Ljubljana, Dunajska cesta 22, ustmeno ali pismeno najkasneje do sobote 10. oktobra t. l. Za nove prijavitelje se bo pred začetkom drugega tečaja ponovila na kratko snov prvega tečaja tako, da bodo mogli slediti nadaljnjim predavanjem.

Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 22. do 30. septembra t. l. so bile v Ljubljani naznane sledeče nalezljive bolezni: 1 slučaj tifoz. bolezni, 1 griže, 4 škrlatinke in 5 dušiljivega kašlja.

Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 22. do 30. septembra 1925 je bilo v Ljubljani rojenih 29, od tega 15 dečkov in 14 deklic; mrtvorojena sta bila 2, naknadno prijavljena 4 rojstva. Umrlo je v navedeni dobi 25 oseb, od tega 13 tujcev; naknadno prijavljeni so bili 4 smrtni slučaj. Vzrok smrti: v 2 slučajih nalezljiva bolezen, v 1 jetika na soplilih, v 1 druga oblika jetike, v 2 rak ozir. zle novotvorbe, v 4 bolezni na srcu, v 1 pljučnica, v 2 bolezni na soplilih, v 2 driska (otroci izpod 2 let), v 2 vnetje ledvic, v 1 starost, v 1 neznoga, v 2 samomor, v 8 razne druge bolezni.

Vlomljeno je bilo v garderobo »SK Primorje« ob stranski poti poleg igrišča na Dunajski cesti. Tat je odnesel nekaj moških in ženskih športnih oblek v skupni vrednosti

400—500 Din. Tat se je takoj preoblekel in pustil je v garderobi svojo zamazano majo in hlače.

Nesreča. Delavec Jakob Mikuš si je pri izlaganju blata na Vilharjevi cesti zlomil levo nogo nad členi. Na vozu se je namreč truga pri izlaganju nagnila, nenadoma prekucnila in padla Mikušu na levo nogo. Mikuša so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

Policijske prijave od četrta na petek: 3 aretacije radi postopanja, 1 tatvina, 1 vlom, 1 popad psa, 1 neznoga, 1 slučaj nedostojnega vedenja, 1 prestopkaljenja nočnega miru, 21 prestopkov cestnopolijskega reda, 1 hoja po železniškem tiru in 1 prestopkaljenja radi zglasevalnih predpisov.

Nekdanja škofova vinska klet toči pristen dalmatinski mošt.

Iz štajerske.

Častni kanonik in dekan g. oJasp Cerjak, zgraditelj znane veličastne romarske cerkve v Rajhenburgu, sedaj župnik v Slov. Bistrici, se je nedavno vrnil iz zdravilišča nazaj v Slov. Bistrico. Težka bolezen je precej popustila.

Kaj je z občinskimi volitvami v Sv. Lenartu v Slov. Goricah? Spomladaj je veliki župan Pirkmajer po okrajnem glavarstvu v Mariboru razpustil občinski odbor trške občine Sv. Lenart v Slov. goricah, v katerem so imeli pristaši Slov. ljudske stranke veliko večino. Usojamo si vprašati gg. velikega župana in okrajnega glavarja, kdaj se mislijo razpisati nove občinske volitve. Rok, katerega predpisuje zakon, je že davno potekel. Občani zahtevajo, da se volitve čimprej razpišejo.

Šolstvo v kozjanskem okraju. Na dvorazrednici v Koprivnici poučuje tristo dvajset šoloobveznih otrok en sam učitelj. Na dvorazrednici v Viršanju poučuje stodvajset šoloobveznih otrok ena gospodična. Na dvorazrednici v Zagorju ni nobene učne moči že celi mesec. Z raznimi odloki pa zahtevajo oblasti, da se šole razširjajo in zidajo nove.

Mariborski okrajni zastop je v svoji zadnji seji odklonil uvedbo kuluka za vzdrževanje okrajnih cest. Tudi občine so kuluk odklonile.

Jesenske šolske počitnice so bile na Štajerskem upeljane že dolga leta. Minister Pribečević jih je na zahtevo liberalnega učiteljskega ukinit. Sedaj pa je celo učiteljsvo spoznalo, da bi trebalo za kmetske občine zopet vpeljati to napravo. Mnoge občine in celo šolska vodstva so vložila tozadevne prošnje. Ministrstvo pa noče ustreči upravičeni zahtevi ljudstva.

Kdor hoče za 5 Din pitanega prešiča, ali 200 l bizelskega vina, 20 kg fine kave, vrečo moke, klaftra drv, zaboj »Zlatorog« mila, balo finega platna, kolo, fini daljnogled, zofo in 4 stole, trsno škropilnico, obleke itd., ta naj naroči srečke »Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami. Srečka stane samo 5 Din. Dobitkov je 250 v vrednosti 50.000 Din. Najlepši dobiček med njimi je novo, krasno izdelano pohištvo iz črnejvega lesa, fino politirano, katero obstoji iz 2 postelj, 2 nočnih omari, 1 omare, 1 umivalnika z zrcalom, 1 mize, 4 stolov in ene podobne; vse to je glavni dobiček in ga zamorete v srečnem slučaju dobiti z eno srečko. Zrebanje se vrši pod državnim nadzorom 8. decembra. Vse izžrebane številkice se bodo objavile v časopisju. Zato vsi pišite še danes na »Loterijski odbor kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami« ter priložite tolikokrat po 5 Din, kolikor srečk si želite. Seveda je resnica, da čimveč boste kupili srečk, tembolj ste sigurni, da zadenele. Saj dobitkov je 250. Pomislite, nov šivalni stroj »Singer« čaka v naši loteriji na srečnega bodočega lastnika. Mogoče bode sreča mila ravno vam! Zato pišite še danes po srečke, da ne bo prepozno. Pogovor: »Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri!« je še vedno v veljavi.

V Sevnici ob Savi je velika lesna trgovina dala zgraditi od železniške postaje nov tir v svoje podjetje, ki leži nekoliko nad postajo. Nakopičene ima ogromne količine lesa vseh vrst iz gozdov na Planini.

Kupčija z jabolki je na Štajerskem letos zelo živahna. Iz Ormoža in Središča pošiljajo vsak dan mnogo vagonov v Avstrijo, na Češko in v Srbijo. Cena je 2 do 4 Din kilogramu. Tudi v šmarnsko-posavskem okrožju je precej jabolk.

Kriza v trgovini s krompirjem. Na dravskem polju je letos krompir sijajno obrodil. Tako bogate krompirjeve letine še stari ljudje ne pomnijo. Cena pa je tako nizka, da se še delo in vožnja ne izplača. V Mariboru ponujajo kmecem po 3 krome za kg. Izvoza ni nobenega, ker je bila tudi v Avstriji in Italiji dobra letina. Če bi železniški minister znižal ceno prevozu, bi še šlo. A s sedanjimi visokimi tarifi ne gre.

Preureditev tovarne. G. Ivan Bezjak, lastnik tovarne za bučno olje v Framu pri Mariboru je svojo tovarno in hišo povečal in preuredil z novimi modernimi stroji.

IZ MARIBORA.

Krvava potreba. Most čez Dravo iz Melja na Podbrežje v Mariboru je nujno potreben. V Melju in Podbrežju se živo razvija industrija, mesto se tu širi, a do državnega mosta je silno daleč. Bred v Melju je nevaren za prevoz tovorov. Že večkrat so se zgodile nesreče. Slišimo, da bo agilni občinski odbor v Podbrežju skupno z interesenti iz Melja pričel akcijo za zgradbo lesenega mostu čez Dravo. Na vsak način bi bila zgradba tega mostu bolj potrebna nego nameravani avtomobilski promet.

Vrtnarski podjetnik g. Džamonja, ki je uredil v Mariboru moderni trgovski vrt in veliko drevesnico z mnogo tisoč vlažnimi sadnimi drevesi vseh vrst, je ustanovil v Belgradu podružnico. Začasno se je g. Džamonja preselil v Belgrad, kjer je prevzel preureditev Topčiderskega griča.

Restavracija na glavnem kolodvoru vodi začasno gospa Dolničarjeva sama. Domneva se, da bo restavracija zopet na novo razpisana, kakor določajo predpisi.

Zborovanje mariborskega odseka Društva učiteljskega mešč. šol za Slovenijo se vrši dne 16. oktobra t. l.

IZ PTUJA.

Cerkveni koncert. Ko bodo inštalirane nove orgle v minoritski cerkvi sv. Petra in Pavla, se bo vršil cerkveni koncert, pri katerem bodo sodelovali gg. p. Hugolin Sattner, dr. Kimovec, Stanko Premrl, p. Kolb iz Zagreba in g. Gašporič. Orgle bodo baje koncem oktobra že stale. Pod vodstvom g. učitelja Albina Stritarja in g. Ferda Frasa se vrše za koncert pevске vaje, ki jih pevec in pevke pridno obiskujejo.

Umrli je dne 30. septembra ob pol 10 zv. občesposlovanji zdravnik dr. Metzlu-Audelberg, ki je užival veliko zaupanja pri bolnikih. Dosegel je starost 63 let. Odkar mu je umrla žena, s katero je živel v srečnem zakonu, je začel bolehati, nazadnje ga je zadela kap. Dr. Metzlu je bil svojčas primarij ptjske bolnišnice, mestni fizik, železniški zdravnik in je ordiniral za uboge zastoj. Imel je veliko prakse, bil pošten in koncilianten mož ter je užival v vseh krogih velik ugled. Z magistrata veje v znak sožalja črna zastava. Dr. Metzlu je bil tudi odbornik mestne hranilnice. V Ptuj vse žaluje za izvrstnim zdravnikom.

Zastrupil se je z veronalom g. Oto Vonk, sin gostilničarke g. Vouk. Umrli je dne 1. okt. ob dvanajstih. Vzrok so baje slabe špekulacije v trgovini z lesom.

Preselitev trgovine. G. trgovec Hinko Kreft se je preselil v novo trgovino v lastni hiši, v prejšnji Čehovi gostilni. Nekaj časa bo obratoval tudi še v stari trgovini pri Vojsku (Kosserju).

Ne kupujte

PREDEN SI NE OGLEDATE VELIKE IZBIRE ZIMSKIH OBLEK IN ULSTROV PRI

JOS. ROJINA — LJUBLJANA.

INTERESENTNE VABIMO NA OGLED!

Iz Prekmurja.

DRŽAVNA REAL. GIMNAZIJA V MURSKI SOBOTI.

Brezdvomno bo tudi širše slovenske kroge zanimalo, ako zvedo kaj o življenju najmlajše slovenske gimnazije v Murški Soboti, katero je hotelo lansko leto ministrstvo ukiniti. Kako neumestna je bila ta namera, naj služijo naslednji podatki. (Slovenec je sicer pred nekaj dnevi po »Novinac« priobčil nekaj podatkov, a to je bilo nepopolno, zato ne bo škodilo, ako se ti podatki spopolnijo.) Ko se je 31. avgusta t. l. zaključilo šesto leto obstoja soboške gimnazije, je znašalo število dijakov 218, izmed katerih jih je 6 odstotkov izdelalo z odliko, 79 odstotkov brez odlike in 15 odstotkov jih ni izdelalo. Letos je poskočilo število dijakov na 307. V prvi razred se je letos vpisalo 117 dijakov, dočim jih je bilo lanske leto le 93. Gimnazija šteje letos že 7 razredov; prvi in drugi razred imata paralelo. Da je število dijakov letos tako poskočilo, gre zahvala v prvi vrsti katoli. dijaškemu konviktu »Martinišče« in »Evangelicanskemu dijaškemu domu«. V »Martinišče« so sprejeli letos 50 dijakov, nič manj kot toliko pa so jih morali odkloniti, ker ni prostora. »Martinišče« še vedno nima svojega doma, začasno ima streho v bivši rim. kat. šoli. Vsa njegova bodočnost je pa v božjih rokah in v rokah dobrih ljudi. V »Evangelicanskem dijaškem domu, ki je zaenkrat še v bivši evang. ljudski šoli, je letos 13 gojencev. S svojo poštrevnostjo pa evangelicani ravno zdaj grade večji nov dom, kjer bo prostora za okroglo 50 dijakov. V svojem konviktu nameravajo evangelicani prirediti tudi poseben oddelek za dijakinje. Kar se tiče veroizpovedi, katerim pripada soboško dijaštvo, obstoji letos sledeče razmerje: 71 odstotkov ali 217 je rimokatolikov, 25 odstotkov ali 76 je evangeličanov in 4 odstotke ali 14 je Židov. Število katoliških dijakov je od prejšnjega leta padlo za 4 odstotke, za iste štiri odstotke pa se je povišalo število evang. dijakov. Zanimiv je tudi poseben pogled na statistiko dijakinj: izmed 59 dijakinj, kolikor jih namreč letos študira na gimnaziji, je 29 rimokatolikinj, 22 evangeličank in 8 Židinj. Žalibog, da za učečo se žensko mladino v M. Soboti doslej še ni ničesar posebej poskrbljeno, za kar pa bo treba vsekakor čimprej kaj storiti. — Silno razveseljivo so tudi podatki o narodnostni pripadnosti dijaštva: 298 je Slovencev in 9 Mažarov, izmed zadnjih samo v prvem razredu 4, kar priča, da so tudi Mažari končno uvideli, da ne kaže bojkotirati gimnazije.

Čim bolj pa se razvija soboška gimnazija in čim bolj se bliža trenutku, ko bo štela pod svojo streho vseh osem razredov, tembolj pereče postaja vprašanje novega gimnazijskega poslopja. Gimnazija je danes nastanjena v poslopju bivše meščanske šole. To poslopje je bilo zidano v namene meščanske šole in tam

namenom odgovarjajo tudi prostori in njih oprema, kar se pa ne sklada v vsem z višjimi cilji, ki jih goji gimnazijski študij. V sedanjih prostorih je bilo že letos komaj mogoče razmestiti vse razrede; še neprimerno težje pa bo drugo leto, ko se bo letošnjim 307 dijakom pridružil še najmanj 100 novih. S popolno gotovostjo lahko računamo, da bo štela soboška gimnazija, ko se bo normalno razvila 450 do 500 dijakov. Vsem tem bo treba dati dovolj in primerne prostora, kajti tudi učni prostori zelo vplivajo na učni uspeh. Mislimi pa je treba tudi na različne kabinete, zbirke, knjižnice, ravnateljevo in slugovo stanovanje itd. Vse to se mora doslej skrivati po raznih učilnicah in drugod, za kar pa so nujno potrebni lastni primerni prostori. Da se temu odpomore, obstojita dve možnosti: ali da se povečajo dosedanja prostori, ali pa da se zgradi novo poslopje, ki bo ustrezalo gimnazijskim svrham. Kdor pozna dosedanje prostore, ve, da ne odgovarjajo gimnazijskim svrham; njihova prezidava pa bi bila predvsem zelo draga, koncem koncev pa bi še vedno ne ustrezala vsem potrebam. Brezdvomno je, da bi bilo v vseh ozirom najbolje, da bi se za gimnazijo zgradilo novo poslopje, zadosti veliko in primerno urejeno. Treba je le, da store vsi merodajni faktorji svojo dolžnost. Da bodo Prekmurci z M. Soboti na čelu na mestu, ni nikakega dvoma. Prekmurci se kot le kaj zavedajo važnosti in pomena svojega najvišjega kulturnega zavoda; ponosni so nanj, pripravljivi so, da prenesejo zanj vsako žrtev, zato pa so tudi najbolj občutljivi na tem mestu, ako se jih hoče po tej strani pritisniti. Dolžnost vseh, ki spoštujejo ljudi, kateri ljubijo svoje kulturne vrednote, je, da Prekmurce pri njih stremljenju podpirajo. Čas je že, da tudi zanje napočijo svetlejši dnevi. Njih up je gimnazija.

...

V Adrijaneh je bil trgovec Karba dne 28. sept. t. l. z družino od doma odsoten in je bila hiša zaprta. To je nekdo izkoristil ter se splazil na podstrežje, od tam vdrl v pritličje in v trgovino, kjer si je prilastil 100 ameriških dolarjev, 400 dinarjev, nekaj slaščic, usnja in raznega blaga. Zadovoljen se je vračal po poti, po kateri je došel, razočaran pa je opazil pred odprtino svojega vhoda orožnika. Da se pomiri in odpočije, si je poiskal na podstrežju zavetišče, a ni imel miru, ker se je ravnokar vrnil trgovec Karba domov in pripeljal seboj nekaj vaščanov, kateri so počivalo jočega držneža spravili iz zavetja in ga oddali orožniku. (Pred kratkim je bila gospej učiteljici v Adrijaneh iz šolske sobe na nepojasnen način ukradena večja vsota uradnega denarja.) Da so tatu pri dejanju prijeli, gre zasluga mladoletnemu dečku gostilničarja Svetka v Adrijaneh, kateri je tatu opozoval in o tem obvestil v službi se nahajajočega orožnika in domačine.

Sukno za moške obleke

površnike in modne hlače, velour za damske plašče, volneno modno blago za krila, obleke in kostume, vsakovrstne podlage, razne perline barhante v najlepši izbiri in najceneje kupite pri, po solidnosti znani, tvrdki:

F. in I. Gortčar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Iz ostale Jugoslavije.

Nova pošiljatev kovanega denarja. Na Sušak je napovedan prihod nove partije kovanega denarja. Pošiljatev pride na Sušak okoli 18. oktobra. Pripeljali bodo drobiž po 1 Din. Novi drobiž bodo dali takoj v promet.

Višja pedagoška šola v Zagrebu. Na višjo pedagoško šolo v Zagrebu je za bodoči tečaj med drugimi sprejetih 26 slovenskih učiteljev in učiteljic (imena objavljajo zagrebške »Narodne Novine« z dne 1. t. m.). Vpisovanje na šoli se zaključuje dne 5. t. m., nakar se začne redna predavanja.

Nov radičevski dnevnik. Včera je izšla v Osijeku prva številka od nas že napovedanega novega radičevskega dnevnika »Narodni glas«. Kot lastnik lista se je prijavil stavbni mojster Peter Pelzer, kot glavni in odgovorni urednik pa je podpisan Jeronim Čogelja. — Splošno znano pa je, da je list ustanovila radičevska organizacija v Osijeku. »Narodni glas«

izhaja v takem formatu kakor »Die Draue« na 4 straneh. V prvi številki silovito napada Pribeviča in Hrvatsko zajednico.

Vrtnarski tečaj v Vojvodini. Ministrstvo za kmetijstvo je sklenilo prirediti vrtnarske tečaje s posebnim ozirom na gojitev cvetlic v Vel. Bečkerek, v Vrhu in v Ali Bunarju.

Konec štrajka v Tesliču. V Tesliču v Bosni je končan štrajk lesnih delavcev. Delavci so pristali na znižanje meze na 8 odstotkov. Delovni čas ostane neizpremenjen. Družba je hotela prvotno mezo znižati za 20 odstotkov.

Hrvatsko gasilstvo. Hrvatska gasilska strokovnjaka M. Kolarić in B. Toni pripravljata gasilski »Godišnjak« za l. 1926., v katerem priobčita čim točnejši šematizem vseh gasilskih društev na Hrvatskem.

Samoumori v Osijeku. V Osijeku je bilo v zadnjih petih dneh pet samoumorov. Med temi najdemo dva 60 letnika, katerih eden — hišni posestnik — se je obesil zaradi bolezni, drugi zaradi bede; v neki šupi so našli obešenega 14 letnega dečka, o katerem se ne ve, kaj ga je dovelo do obupnega čina.

Proti fesu. Sarajevska muslimanska mladina je začela akcijo, da bi muslimani namesto fesa začeli nositi klobuk. Pravijo, da fes ni času primerno pokrivalo in da koran nikjer ne predpisuje fesa.

Zaprta blagajnik. Blagajnika »Likvidacijske banke« Obrada Jakovljeviča so v Belgradu zaprli, ker je osumljen velike poneverbe.

Iz Primorske.

Goriški romarji v Rimu. »Osservatore Romano« poroča, da so dne 28. m. m. dospeli v Rim romarji iz Gorice pod vodstvom knezo-nadžkofa dr. Sedeja. List pripominja, da se tudi med temi romarji, kakor preje med tržaškimi, opaža skupina Slovencev.

Za kmetijstvo. Za kmetijske potovalne šole v Julijski krajini je glasom pravkar izišlega kr. odloka določenih: za Trst 24.900, Pulj 40.800, Reko 16.400 in Zader 12.500 lir.

Idrijske šole. Tržaška deželna šolska oblast je na posredovanje posl. Wilfana v vprašanje idrijskih osnovnih šol naznanila, da je odredila, da ohrani idrijska deklška osnovna šola vseh svojih 8 razredov in da se dosedanjih 6 razredov deškega tečaja tudi pomnoži na 8 postopnih razredov.

Cerkveni vestnik.

Moska in mladeniška M. dr. v Križankah ima jutri, prvo nedeljo v oktobru, zvečer ob 6 redni mesečni cerkveni shod.

Knjige in revije.

»Mladika.« Izšla je oktobrska številka našega odličnega družinskega lista. V leposlovnem delu prinaša nadaljevanje Jack Londonove povesti »Kristof Dimac« ter iv. Grudnov prevod Nicodemijeve komedije »Učiteljica«. Med pesniki najdemo topot zopet G. Strišo, V. Albrechtovo, T. Debeljaka in S. Gregoriča. Poljudno znanstvo zastopajo drca A. Piskernik, ki nadaljuje svojo veleposlušno razpravo »Iz življenja rastlin«, V. Steska s »Pregledom slovenske umetnosti« in Silvo Kranjec s člankom »Ob tisočletnici hrvatskega kraljestva«. Bogato in zanimivo je »Pisano polje«, »Gospodar in gospodarja« prihajata tudi topot obilo na svoj račun, a »Sale in uganke« bodo ugajale vsem. Med slikami najdemo Maesovo »Molitev pred jedjo«, Langusovo »Marjino Vnebovzetje« v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani, Quagliovo fresko iz ljubljanske stolnice in razne zanimive slike z mislonske razstave v Rimu. Prihodnja številka »Mladike« prinese kot prilogo krojno polo z izbranimi vzorci zimске mode. — »Mladika« je dejansko neizbrpna zlata jama lepega in koristnega za naše družine; njena naročnina se bogato obrestuje. Kjer je še nimajo, naj jo s prihodnjim letom gotovo naroče. Izhaja vsak mesec in stane v Jugoslaviji 80 dinarjev letno, s krojno prilogo 100 Din. Naroča se: Uprava »Mladike« na Prevaljah.

Naznanila.

»Krekova mladina« v Ljubljani, pipčarski odsek, priredi jutri v I. delavskem kons. društvu na Kongresnem trgu svoj zabavni večer. Na svedu

so komični nastopi, šaljiva pošta, ameriški zastor in lov za pipco. Na največje število pipcev se bo podelil lep dobiček. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup tamburaških instrumentov, se vabi vse delavski mladini naklonjeno občinstvo. Začetek ob 7, konec ob polnoči. Vstopnine ni. Odbor.

Strokovna zveza javnih nameštencev ima redno odborovo sejo nočjo ob 8 v kleti I. del. kona. društva na Kongresnem trgu 2. Udeležba obvezna. — Tajništvo.

Jutri v nedeljo ob 7 zvečer vprizori v samostanski dvorani v Sp. Šiški Izobraževalno društvo iz Podbrezja lepo in poučno štiridejanko: »Roza Jelodvorska«. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo nove cerkve. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Skavti! Skupščina župe skavtov v Sloveniji se vrši v nedeljo 4. oktobra ob pol 10 v geom. risalnici tukajšnje realke. Vsi člani in sodelavci vabljivi! — Bistvo oko, tajnik.

Učni zavod za prikrejevanje oblačil Ivan Bizjak obvešča vse vpisane tečaje v Ljubljani, da se prične tečaj v nedeljo 11. oktobra v Narodnem domu, kjer se vrši prvi sestanek ob 9 dopoldne. Tečaj se bo delil na tri oddelke, to je dnevne in večerne. Do navedenega roka se še sprejemajo prihlasi pri g. Igljicu, krojaškem mojstru, Kolodvorska ulica, ter tudi 11. oktobra v Narodnem domu.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo vabi cenjeno občinstvo na III. veliko vinsko trgovat, ki se bo vršila 4. oktobra v dvorani Mestnega doma. Spored: Ob 14 spreved po mestu. Prihod župana z županjo in občinskim odborom. Nagovor župana in otvoritev vinske trgovate. Petje. Šaljiva pošta. Sodeluje godba dravske divizije in pevsko društvo Krakovo-Trnovo. Društvo vabi k obilni udeležbi, ker je čisti dobiček namenjen bolnim članom.

Kam nočijo? Vsi na vinsko trgovat, katero priredi podružnica vojnih invalidov v Ljubljani in sicer v restavracijskih prostorih g. Mikliča v Kolodvorski ulici. Začetek ob pol 8 zvečer. Pristno dalmatinsko grozdje vsem na razpolago. Za smeh in zabavo poskrbljeno v polni meri. Pričakujemo vsestranskega obiska in razvedrilo došlim in v pomoč podpornemu skladu vojnih žrtev. — Odbor.

Iz šahovskega življenja.

Splošni turnir ljubljanskega šahovskega kluba se prične začetkom oktobra. Prijave sprejema klubov tajnik.

Letošnji občni zbor ljubljanskega šahovskega kluba se bo bržkone vršil ta mesec. Natančen datum boomo pravočasno objavili.

V soboto 19. septembra se je v Ljublj. šahovskem klubu v »Evropi« odigral zanimiv brzoturnir, kigar prvi zmagovalac je bil g. Dernovšek, ki je igral s 100 odstotki, kar je silno redek slučaj. Sploh postaja g. Dernovšek silno ogrožen v strah in trepet ljubljanskih šahistov. — »Novosti« (Zagreb) prinašajo v 257. št. z dne 20. septembra zanimivo kritiko igralcev III. glavnega turnirja v Subotici, med katerimi opazimo laskave ocene naših igralcev gg. Ciril Vidmarja in Mirko Stupana. G. Ciril Vidmar je mali model svojega velikega brata dr. Milana Vidmarja in je bil na tem turnirju silno nevaren in resen tekme dr. Györgyju in se je splošno o njem sodilo, da dobimo v Ciril Vidmarju bodočega zveznega mojstra s tendenco, da postane v kratkem internacionalni šahovski mojster, za kar ima glavni predpogoj: energijo. G. Mirko Stupan, poznan kot jako odličen in močan šahist, je na tem turnirju izgubil svojo moč, valed česar njegovo uspeh proti pričakovanju ni bil zadovoljiv, in je torej le prehodnega značaja. Njegovo mesto je mnogo višje, kakor kaže ocena subotškega turnirja.

Svetovne šahovske novosti.

V začetku prihodnjega leta se vrši v Pragi internacionalni mojstrski turnir, spomladi 1926 v Karlovih varih in potem v New Yorku. 1. novembra letos se prične v Moskvi mednarodni turnir, na katerega je po vsruski zvezi pozvanih 11 inozemskih šahovskih mojstrov.

Šahovske anekdote.

Revolucija, ki je izbruhnila na Kubi, je bila svojevrstna prekucija. Vstase je zalagala z orožjem Amerika, njih vodja je pa bil Kubanec, svetovni šahovski mojster Capablanca. Slednji je dajal ukaze in nasvete v New Yorku, kjer je vzdrževal celo armado svojih tajnih agentov, ki so pobirali pri Amerikancih denar za sveto stvar revolucije, kakor je to on nazival v svojih proglaših. Za ta denar je kupoval Capablanca hrano in municijo, jo pošiljal svojim vojakom, da vztrajajo v borbi do kraja.

Leto 1912 je v pariškem »Cercle Philidor« igral velemojster Aljehin 12 šahovskih partij na slepo z uspehom 11 in pol proti pol. Vsi so bili očarani nad sijajnim uspehom slepe šahovske igre Aljehina, kateri je na koncu prosil nekega gledalca za cigareto s sledečo pripombo: »Ne zamerite, ali imam tako slab spomin, da sem zopet pozabil dozo za cigarete doma.«

Neobičajno potezo je naredil poznani prvak Amerike odlični šahovski mojster g. Whitaker, ki je med zadnjo svetovno vojno ob priliki neke napete ofenzive »vzel« avto in je bil valed tega kaznovan na dve leti ječe.

Po svetu.

Velikanske sprehajalne palice. Moda v Londonu zahteva sedaj izredno debele palice s prav debelim gumbom na koncu. Palice so ali jesenove ali bambusove. Gumb je shramba za vsakovrstne predmete; v neki izlozbi v Westendu vidiš palice, v koje gumb lahko spraviš cigarete, žveplenke, tobak in glavnik.

Čevlji iz kože kač in martinčkov. Take čevlje nosijo prav posebno radi angleške dame. Neki Američanki je napravil čevljar take čevlje, ki se svetijo v vseh barvah mavrice.

Kako se dajo steklenice očistiti. Ako se steklenice od vina takoj ne očistijo, se ostanki v njih skisajo in steklenice dobe neprijeten duh. Take in sploh nesnažne steklenice se čistijo takole: V vodo natresi pepela in jo prekuhaj. V to mešanico potopi steklenice. Vsa nesnaga se bo odlučila. S ščetko iz ščetin, pritrjeno na debeli žici, očistiš morebitne znozanke. Nato steklenice dobro opereš s čisto vodo in odcediš. Dobro se očistiš steklenice z nepredrobnimi svinčenimi zrnji. Ako hočeš oljnate steklenice porabiti za vino, izperi steklenice s pepelom in vročo vodo in nato še s čisto. Nato pa nasuj v nje usedlino od kave ne nekoliko vroče vode. S tem bo odstranil ves neprijeten duh. Nato speri s čisto vodo. Mesto vsedline uporabljajo nekateri tudi strugotine od hrastovega lesa.

Te dni je bilo na razstavi motornih koles v Londonu novo motorno kolo, ki se lahko uporablja tudi v vodi.

Gospodarstvo.

Trgovina z fižolom.

Ljubljana, 2. oktobra 1925.

Lani smo imeli v Sloveniji dober pridelek fižola, ne sicer toliko kvalitativno kakor kvantitativno. V začetku so bile — kakor navadno — cene precej visoke, ker je barvasti fižol najprej zrel v Sloveniji in smo mi lahko diktirali cene tolika časa, dokler ni postal fižol zrel tudi v drugih državah. Ker pa je bila povsod jako dobra letina, so cene fižola neto hitro padle in je bilo fižol jako težko oddati. Najprej se je pokazal padec pri ribničanu, ker je bil takrat edini trg, ki je tega konzumiral, Francija, v tej pa pozneje sploh niso več kupovali inozemskega fižola. Najhujši je bil padec pri cipru, katerega se je druga leta jako malo pridelalo in je imel v začetku sezije ceno Din 8.—. Ko se je pa videlo, kako množine so prišle lanske leto na trg, je cena ceno padla na Din 2.50. Najbolj stalno ceno je imel lanske leto mandalon, ker radi katastrofe na Japonskem ta država ni mogla izvajati takovani Nagavzura, ki odgovarja približno kvaliteti mandalona.

Od vseh vrst lanskega fižola je letos ostalo še veliko neprodanega, katerega se ne more drugače plasirati kakor za krmo živini po jako nizkih cenah. Seveda je pri teh razmerah najekonomičnejše, da ga naš kmet sam pokrmi živini, kar se sedaj tudi splošno dela.

Razen nekaterih manjvrednih italijanskih vrst, ki so bile zrele že dolgo pred našimi, smo letos dosedaj še vedno edini prodajalci barvastega fižola na svetovnem trgu. Lanska slaba kupčijska situacija je prisilila našo trgovino, da je iskala prodaje sama, direktno na vseh svetovnih tržiščih, tako da je imela ta slaba situacija velik uspeh v tem, da smo se precej emancipirali tržiske posredovalne trgovine in letos se že dostikrat opaža, da je nudila Ljubljana za fižol višje cene kot Trst. Slovenska trgovina je svoj čas imela direktno zveze le s Francijo, vsa prekomorska tržišča pa so oskrbovali tržiski trgovci. Dobra stran te emancipacije se opaža najbolj pri cenah fižola-ribničana. Druga leta je začel to vrsto kupovati po jako nizkih cenah Trst, v trenutku, ko je bila Francija napolnjena. Letos pa padec cen pri ribničanu ni bil tako velik kakor druga leta, ker si ljubljanski trgovci, ki imajo sedaj direktno zveze, konkurirajo veliko bolj ostro kot Tržačani in se zadovoljujejo z veliko manjšim dobičkom.

Ribničan je padel od prve, najvišje cene Din 3.875, ki je bila sicer z ozirom na položaj previsoka, le na Din 3.15. Mandalon je poskočil od Din 2.50 na Din 3.—, prepelničar pa, katerega je dosedaj zrelega le jako malo, ima ceno Din 3.50, ki se bo pa najbrže precej znižala v trenutku, ko bodo dovozi večji, gotovo pa takrat, ko bo ta vrsta zrela v Galiciji.

Našo izvozno trgovino, ki se v teh predmetih tako lepo razvija, pa ovirajo nekateri popolnoma neumestni predpisi naše poštne uprave, ki ima poleg veliko višjih brzojavnih pristojbin kakor n. pr. Italija, še predpise, da mora vsakdo, ki hoče brzojaviti potem ključa, istega založiti v več izvodih na pošti, razen tega pa še plačati pristojbino od več tisoč dinarjev za dovoljenje uporabljanja istih. Zato so ti uspehi, ki smo jih dosegli sedaj, v veliki nevarnosti, kakor hitro se bodo tržiski trgovci tudi sprijaznili z ravno takim dobičkom kakor ga imajo ljubljanski trgovci. Zaradi velikih

prednosti, ki jih imajo Tržačani pri prekladanju iz vagona na ladjo v lastni režiji in radi možnosti vplivati na nižjo pomorsko vozno — poleg tega imajo še pri brzojavljanju, ki igra v prekomorski trgovini ogromno vlogo, manj stroškov —, obstoja za nas velika nevarnost, da se ti uspehi zopet izgube.

* * *

Obrestna mera pri nas in drugod. V tem članku se nam je v predzadnjem odstavku vrnila tiskovna pomota. Konec tega odstavka se mora glasiti: Tako je n. pr. slučaj, da mora podjetje s kapitalom 1 milijona dinarjev in bančnim kreditom 6 in pol milijona dinarjev plačati letno samo za obresti tega kredita oko li 1 in četrt milijona dinarjev.

Kongres srbskih poljedelskih zadrug. Dne 30. septembra t. l. se je vršil v Belgradu 23. kongres srbskih poljedelskih zadrug. Kongres je otvoril predsednik Zveze srbskih poljedelskih zadrug g. univ. prof. Milib Radovanović. Iz poročila odbora je posneti, da je znašal promet zadrug lani 400 milijonov dinarjev napram 200 milijonov v letu 1923. Krediti, ki jih je zveza dovolila, znašajo 10 milijonov dinarjev. Zveza je nakupila za zadrugarje v Vojvodini 8000 oralo zemlje. Premoženje zadrug včlanjenih v Zvezi znaša nad 700 milijonov dinarjev.

Poljedelska in industrijska razstava v Kairu. V Kairu se vrši od 20. februarja do 6. marca 1926 velika poljedelska in industrijska razstava. Razstava bo imela sledeče skupine: I. Poljedelska skupina. 1. Poljedelski proizvodi, 2. poljedelska industrija, 3. živina, 4. veterinarska služba, 5. čebelarstvo, 6. svilarstvo in 7. sadjereja. II. Industrijska skupina. 1. Motorji, 2. poljedelsko orodje, 3. prevozna sredstva, 4. tekstilije, 5. pohištvo, 6. gradbeni material. Namen razstave je pospeševanje poljedelstva v Egiptu in popularizacija uporabe poljedelskega orodja. Parobrodne družbe, ki vzdržujejo zveze med Evropo in Egiptom bodo dovoljevale za posetnike razstave 50—70 % popusta. Za informacije je vprašati: Directeur de la Société Royale d'Agriculture B.P. No 63, Caïre.

Redukcija senzalov na dunajski borzi. Z Dunaja poročajo, da se vrši pri kompetentnih mestih na Dunaju posvetovanje o redukciji števil senzalov na dunajski borzi. Po vojni se je namreč število senzalov povečalo od 16 na 45, zaradi stagnacije na efektivnem tržišču pa je več senzalov brez posla. Težava je to, da je po zakonu nastavljanje senzalov dosmrtno. Vendar je več senzalov izjavilo, da je pripravljeno proti odškodnini odstopiti. Upajo, da bodo potrebni znesek dale na razpolago banke.

Borze.

Dne 2. oktobra 1925.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.377—13.477, Italija 227.30—229.70 (228.66—231.66), London 272.66—274.66 (272.60—274.60), Newyork 56.11—56.71 (56.075—56.675), Pariz 263.875—269.875 (265.60—269.80), Praga 166.64—168.60 (166.35—168.35), Dunaj 7.912—8.012 (7.9088—8.0088), Curih 10.865—10.945 (10.86—10.94).

Curih. Belgrad 9.184 (9.1875), Pošta 72.50 (72.50), Berlin 123.40 (123.30), Italija 20.85 (21), London 25.09 (25.10), Newyork 518.30 (518.20), Praga 24.35 (24.52), Praga 15.355 (15.355), Dunaj 73.15 (73.15), Bukarešt 2.44 (2.45), Sofija 3.79 (3.75), Atene 746, Varšava 87 (86), Amsterdam 208.4 (208.35), Bruselj 23.4 (23.2).

Dunaj. Belgrad 12.535, Kodan 170.30, London 34.2525, Milan 28.51, Newyork 707.35, Pariz 33.34.

Varšava 116.85. — Valute: dolarji 710, angleški funt 84.20, francoski frank 83.20, lira 28.47, dinar 12.51, češkoslovaška kruna 20.92.

Praga. Lira 186.25, Zagreb 60.075, Pariz 154.75, London 163.40, Newyork 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 81—88, zastavni listi 20—25, kom. zadolžnice 20—25, Celjska 201—205, Ljubljanska kreditna 220 (den.), Merkantilna 100—105, Prašedion 1000 (den.), Kreditni zavod 175—185, Strojne 125—126, Trbovlje 365—370, Vevče 120—130, Nihag 36—38, Stavbna 165—180, Sešir 115—150.

Zagreb. 7 odst. inv. posojilo 82, vojna odškodnina 362.50—364, Hrv. eskomptna 134—135.50, Kreditna 136—138, Hipobanka 73.25—73.75, Jugobanka 112—112.50, Prašedion 1005—1010, Ljubljanska kreditna 220, Slavenska 45—50, Eksploatacija 51.50—53, Sešerana 510—520, Nihag 38, Gutmann 435—440, Slavex 145—160, Slavonija 54—54.50, Trbovlje 360—365, Vevče 120.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadranska 62.4, Alpine 28, Greinitz 14.1, Trbovlje 44.1, Hrv. eskomptna 16.9, Leykam 17, Mundus 99, Slavex 17.7, Slavonija 5.5.

Blago.

Ljubljana. Les: Bukovi plohi, 35—45—55—77 mm, od 2.25 do 4.50, fco meja trans. 550 (den.); hrastovi hodi od 30 cm, I. II. vrsta, fco naklad. postaja 480 (bl.); breza, okrogla, od 10 do 30 cm, fco meja 880 (bl.); bukova drva, 1 m dolž, fco nakladalna postaja 4 vag., zaklj. 17.50. — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 255 (den.); koruza sremška, fco naklad. postaja 182.50 (den.); koruza nova, sušena, par. indija, prompt. 182.50 (bl.); koruza v storžih, par. slavonske postaje 75 (bl.); koruza nova, november, december, januar, par. slavonske postaje, kasa 100 odstot. pri sklepu 122.50 (bl.); fižol ribničan, fco Ljubljana 315 (den.); fižol mandolon, fco Ljubljana 300 (den.); fižol prepelničar, fco Ljubljana 350 (den.); krompir beli, gladki, fco štaj. postaja 65 (den.); krompir Obnerjev (vrsta »Kraljica«), fco štajerska postaja 60 (den.).

Fran Erjavce:

Socialno politične naloge občine.

(Dalje.)

Res je, da najdemo v naših občinah navadno še jako malo smisla za kako globlje in smotrenejše delo na polju zaščite dece in mladine, toda vzrok temu tiči v prvi vrsti v tem, da so na eni strani prejšnji nedemokratski volilni redi izločali revnejše prebivalstvo iz sodelovanja pri običnem gospodarstvu in se to šele komaj uvaja v te posele, na drugi strani je pa postalo to vprašanje pri nas splošno pereče pravzaprav šele v zadnjem desetletju, a je jasno, da ne bo več izginilo z dnevnega reda. Vsekakor je neobhodno potrebno, da se zakonito določi nekak minimum glede zaščite dece in mladine, toda ta minimum mora res odgovarjati našim dejanskim razmeram in potrebam, kajti le potem je dana tudi možnost, da se bo res izvajal, dočim danes za izvajanje sedaj veljavnega zakona niti te možnosti ni.

Praktično delo na polju mladinskega skrbstva kolikor se nanaša na nižje upravne in samoupravne enice in ki se deli na pravno, socialno in higijensko (na to polagajo dandanes največjo važnost) zaščito bi za naše razmere moralo sestajati danes v glavnem nekako iz naslednjih institucij:

1. domov za poročne, matere in dojenčke, združenih s posvetovalnicami za matere;
2. otroških okrevališč in organizirane otroške higijenske zaščite ter otroških bolnic;
3. otroških zavetišč in domov različnih tipov (za zdrave, abnormalne, moralno pokvarjene itd.);
4. dnevnih zavetišč, združenih z otroškimi kuhinjami;

5. organiziranega in zakonito urejenega poklicnega varuštva z obširnimi dolžnostmi in pravicami;

6. organiziranega in zakonito urejenega rejništva;

7. otroških delavnic vrtov, igrališč, zabavišč, čitalnic itd.;

8. podpiranja siromašnih otrok z denarjem in blagom; ter

9. mladinskih sodišč in poboljševalnic ter organizirane otroške moralne zaščite.

Jasno je, da ni pri nas nobena občina tako velika in finančno tako močna, da bi mogla izvesti v lastnem delokrogu ves program mladinskega skrbstva, kar bi končno tudi presegalo dolžnosti, kajti to ni samo problem občinske socialne politike, temveč v prav isti meri okraja, pokrajine in države. Socialna politična vprašanja so sploh po veliki večini takega značaja, da jih nikakor ne more smotno in uspešno reševati en sam činitelj, temveč mnogi in najrazličnejši vzajemno, le težišče tega reševanja mora sloneti na enem izmed teh činiteljev. Težišče reševanja mladinskega vprašanja je pa nedvomno v občinski upravi, če izvajamo neobhodno potrebne zakonske sankcije. Glede na to spada vsekakor v občinski delokrog velik in prevažni del najbolj perečih zadev mladinskega skrbstva, s katerimi bi se morala pečati vsaka občina, le s to razliko, da večje (mestne in industrijske) še v mnogo intenzivnejši meri nego male kmečke, kjer moderna gospodarsko in socialno življenje še ni rodilo toliko zlih posledic in da bi si mnoge institucije ustvarilo in vzdrževalo po kmetih po več sosednih občin vzajemno. In te zadeve bi bile v prvi vrsti posvetovalnice za matere, higijenska zaščita otrok, dnevna zavetišča, združena z otroškimi kuhinjami, organizacija poklicnega varuštva in rejništva, otroški vrtovi in igrališča ter podpiranje siromašnih otrok z denarjem in blagom.

Ni naloga tega pregleda, da bi se spuščali v podrobno in tehnično stran ureditve vseh teh posameznih vprašanj, ker spada to v specialne razprave, zato se omejim le še na nekaj pripomb o institucijah, ki so tudi pri nas najbolj pereče. Tu bi bilo omeniti v prvi vrsti dnevna zavetišča, namenjena otrokom, katerih starši so zaposleni po ves dan izven doma in nimajo komu izročiti dece v varstvo in oskrbo. Zlasti važna je ta institucija za mestne, industrijske in obrtne občine, kjer sila in potreba v vedno večji meri pritegujeta tudi matere k pridobitnemu delu izven doma in so tako prepuščeni otroci bolj ali manj sebi in ulici, saj je poglavitni vzrok moralne zanemarjenosti mladine slaba ali pomanjkljiva rodbinska vzgoja. Dnevnih zavetišč, čeprav še docela nezadostno organiziranih, smo sicer dobili v zadnjih letih tudi pri nas že par, toda imeti bi jih morali v prav vseh mestnih, industrijskih in obrtnih občinah, kajti ona so nedoglednega pomena, ker nadomestujejo otroku vsaj deloma dom in ga varujejo kvarnih vplivov prepuščenosti samega sebi. Vsaka šola v navedenih občinah bi morala imeti tudi vse potrebne in primerne prostore za dnevno zavetišče z igriščem in

* V večjih in industr. krajih tudi domovi za poročne, matere in dojenčke. Sploh imajo velika mesta (Ljubljana, Maribor) ter veliki industrijski kraji (Trbovlje, Jesenice itd.) v tem pogledu že vse širše dolžnosti, nego jih navajam in, ko imam pred očmi le povprečno našo občino. Dolžnosti prvih naličijo že tozadevnim nalogam okrajev, o čemer bom pa razpravljal kdaj pozneje.

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/1. Telefon števil. 950.

UNDERWOOD

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

— Nikakor. Velike jadrnice dosežejo včasih še večjo hitrost.

— Dobro torej, je nadaljeval Paganel, mesto da čitate »7. junija«, si mislite, da je morje izpralo na listini prvo številko datuma, in čitajte »17. junija« ali pa »27. junija«, kakor vam drago. Mislim, da je vse razloženo.

— Zares, je pripomnila lady Glenarvanova, od 31. maja do 27. junija...

— Je mogoč kapitan Grant prevoziti Tiho morje in priti v vode Indijskega oceana?

Veliko zadovoljstvo je zavladalo po Paganelovi razlagi. Vsi so si oddehnili.

»Ze zopet en dvom manj! je vzkliknil Glenarvan, in vse po zaslugi našega vrliga gospoda Jakoba. Ostane nam torej le še ena stvar: da čimprej pridemo v Avstralijo in poiščemo sledove Britanije na zapadnem obrežju.

— Ali pa na vzhodnem, je pripomnil John Mangles.

— Prav imate, kapitan John. V listini ni ničesar, kar bi govorilo za to, da se je zgodila nesreča na zapadni in ne na vzhodni strani. Treba bo torej iskati po vsem ozemlju, kjer prereže Avstralijo sedemintrideseti vzporednik.

— Mylord, se je prestrašilo dekle, ali je v tem pogledu še kak dvom?

— O ne, gospodična, se je podvival z odgovorom John Mangles, da potolaži strah, ki je obšel gospodično Marijo. Vaše blagorodje ve prav dobro, da bi posadka z Britanije našla takoj pomoč, če bi se bila ladja razbila na vzhodni avstralski obali. Vse to

obrežje je takorekoč angleško, posejano z naseljenci. Ponesrečencem bi ne bilo treba narediti niti deset milj, da nalete na rojake.

— Res je, kapitan John, je pritrdil Paganel. Tudi jaz se pridružim vašemu mnenju. Na vzhodni strani, v Twofoldskem zalivu, v mestu Eden bi Harry Grant ne samo lahko dobil streho pri enem ali drugem angleškem naseljenju, ampak bi se mu tudi ponudila kmalu prilika, da se vrne nazaj v Evropo.

— Ali ponesrečenci niso mogli deliti iste pomoči na tej strani Avstralije, kamor nas pelje Duncan?

— Ne, gospa, je odgovoril Paganel, obrežje je zapuščeno. Nobena cesta, nobena stezica je ne veže z Melbourneom ali Adelaide. Če se je Britanija razbila na čerh, ki jih je vse polno, ni mogla pričakovati pomoči od nikoder, tako, kakor če bi se bila razbila na negostoljubnih afriških obalah.

— Kaj pa je torej z mojim očetom, ki je tam že dve leti? je vprašala strahoma gospodična Grantova.

— Draga moja, je odgovoril Paganel, ali niste tudi vi prepričani, da se je rešil ponesrečeni kapitan Grant na avstralsko obalo?

— Seveda, gospod Paganel, je odgovorilo dekle.

— Tako torej. Ko je bil kapitan Grant enkrat na celini, kaj se je moglo zgoditi z njim? Možnosti ni baš preveč, ker so samo tri. Harry Grant in tovariša so bodisi prišli do angleških naselbin, bodisi padli v roke divjakom ali pa so se izgubili v neizmernih avstralskih pustinjah.

— Paganel je umolknil in vprašujoče pogledal poslušalce, če odobravajo njegova sklepanja.

»Nadaljujte, Paganel! ga je vzpodbudil Glenarvan.

— Naprej torej, je povzel Paganel. Najprej moram odkloniti prvo možnost. Harry Grant ni prišel do angleških naselbin, zakaj v tem slučaju bi bil rešen in že zdavnaj doma pri svojih dragih v Dundeeu.

— Ubogi očka! je vzdihnila Mary Grantova, dve leti že nisi bil pri nas.

— Sestrica, daj, da govori gospod Paganel, jo je opomnil Robert, mogoče izvemo...

— Žalibog ne, dragec moj! Vse, kar morem reči, je to, da je kapitan Grant vjet pri Avstralcih ali pa...

— Kakšni pa so avstralski divjaki? je povprašala strahoma gospa Glenarvanova.

— Bodite brez skrbi, gospa, jo je potolažil učenjak, ki je takoj ugenil, kaj jo teži, avstralski divjaki so divji, živalski, na najnižji stopnji človeške omike, ali srca niso slabega, njihovi običaji niso tako krvoločni kakor na primer pri njihovih sosedih na Novi Zelandiji. Če so vjeti ponesrečence Britanije, jim niso nikdar stregli po življenju, to mi lahko verjamete. Vsi raziskovalci so si edini v tem, da jih je groza prelivati kri. Dostikrat so jim celo pomagali odbiti napade roparskih tolpe belokožcev, ki so vse drugače krvoločni.

— Ali čujete, kaj pravi gospod Paganel, se je obrnila Glenarvanova gospa k gospodični Mariji. Če je naš oče v rokah avstralskih divjakov — kar je po listinah čisto dokazano — ga bomo našli.

— Kaj pa, če se je izgubil v tej neizmerni deželi? se je obrnilo dekle na Paganela in ga vprašujoče pogledalo.

— Ga bo pa treba najti, je odgovoril prepričevalno učenjak. Ali ni res, prijateljki moji?

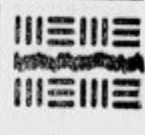
— Tako je, je odvrnil Glenarvan, ki je hotel napeljati pogovor na manj žalostne stvari. Sicer pa ne vem, kako se more kdo izgubiti...

— Tudi jaz ne, se mu je pridružil Paganel.

— Ali je tale Avstralija kaj zelo velika? je vprašal Robert.

— Dečko, zapomni si, da ima Avstralija tako nekako okoli sedemsto petinšestdeset milijonov hektarov, to se pravi štiri petine Evrope.

— Kaj res toliko? se je začudil maior.

PRIPOROČAMO »Cirileve knjižnice« v Mariboru 2. zvezek: dr. Lenard, »Slovenska žena« 3. zvezek: dr. Lenard, »Slovenska žena« 4. zvezek: »Moja strica in moj župnik«. Povesti; 4 Din. — 5. zvezek: Melville, »Skladatelj«, II. del, 10 Din. — 7. zvezek: Wells, »Zgodba o nevidnem človeku«. 7 Din. — KOL.

delom šolskega vrta, ki bi ga res obdelovali in uživali ti otroci sami, ne pa kakor je danes običajno, da ne služi šolski vrt otrokom, temveč le učitelju. Z dnevnim zavetiščem bi morala biti povsod združena tudi otroška kuhinja, tako da ima otrok v njem od zore do mraka vso vzgojo in tudi preskrbo. Ta institucija je jako važna tudi pri onih kmečkih šolah, kjer imajo otroci dopoldanski in popoldanski pouk, a imajo daleč do doma, zlasti pozimi in v slabem vremenu. Tako zavetišče tudi nikakor ni predrago, ker bi se k vodstvu in nadzoru prav lahko pritegnilo učitelstvo, velika večina staršev bi pa s primernimi prispevki lahko in rada krila oskrbne stroške, a morebitne primanjlikaje zlasti za oskrbo presiromašne dece bi seveda nosila občina. (Dalje.)

Turistika in sport.

LAHKA ATLETIKA.

Olimpijski petobjoj za prvenstvo podzveze se je vršil pretežno nedeljo na sportnem prostoru Ljubljane. Moški petobjoj sestoji iz teka na 200 in 1500 m, skoka na daljavo, metanja diska in kopja, ženske iz 60 in 200 m, skoka na daljavo, metanja diska in kopja. Startalo je 7 atletov klubov Ljubljane, Primorja, Celje in Ptuj ter 3 atletinje Primorja. Organizacija ni bila najboljša, nasprotno so bili uspehi tekmovalcev zelo dobri, uspeh prvaka Zupančiča znači nov slovenski rekord. Rezultati:

1. Zupančič Lado (Ljubljana) 2586.63 točk (200 m

25 sek., 1500 m — 4:49.4, v dalj. 491 cm, disk 28.12 m, kopje 44.08 m).
2. Močan Vlado (Celje) 2287.405 točk (25, 4:48.7, 524, 26.51, 34.15).
3. Gruntar Danilo (Primorje) 2157.55 točk (25.9, 5:16, 524, 27.76, 37.30).
4. Stepišnik Drago (Ljubljana) 1853.67 točk (25.2, 5:16.7, 571, 23.95, 24.25).

Cimperman (Prim.), Jančigaj (Prim.) in Murn (Ptuj) so odstopili pri 1500 m. Najboljši rezultati v posameznih točkah so bili: 200 m — 25 sek. (Zupančič); 1500 m — 4:48.7 (Močan); skok na dalj. 571 (Stepišnik), disk 30.65 m (Murn), kopje 44.08 m (Zupančič).

Ženske: 1. Prevec Silva (Primorje) 4028.173 točk (60 m — 8.8 sek., 200 m — 30.2 sek., skok na daljavo 428 cm, disk 21.57, kopje 23.73 m).
2. Oman Anica (Ljubljana) 3768.739 točk (8.8, 30, 397, 20.20, 23.36).
3. Tratnik Jelka (Ljubljana) 3099.357 točk (9, 32.1, 463, 17.12, 20.68).

Meetinga Gradjanskega ŠK v Zagrebu v proslavo tisoletnice hrvatskega kraljevstva se je udeležila ženska sekcija Ljubljane s 4 članicami, ki so prioborile svojem klubu dve prvi darili in sicer v končni klasifikaciji I. mesto med udeleženicami klubi in I. mesto v troboju (Omanova). Nekateri rezultati: skok v višino 126 cm Pervan (ASK), Tratnik (Ljubljana) in Tomljenovič (ASK); krogla 1 kg: 8.395 m (Tomljenovič), 100 m: 14.1 sek. (Oman), 4x60 m: Ljubljana 34.1 sek. — Po klubih: Ljubljana 32 točk, ASK 21, HASK 6.

Mariborski ženski meeting, prvi v Mariboru, je prinesel nekoliko dobrih rezultatov. Udeležba je bila nepričakovano velika tako po številu tekmovalk kakor po številu publike. V naslednjem prvi rezultati vsake discipline: tek 60 m: Ozvatič (Maribor) 8.2 sek.; 100 m: ista 14 sek.; skok na daljavo: Monderer (Rapid) 4 m; v višino: Starc

(Mar.) 125 cm; krogla: Starc 749 cm; disk: Čutič (Rap.) 21.82 m; kopje: Gregorec (Ptuj) 18.70 m; štafeta 4x60 m: Maribor 36.8 sek.

Izpred sodišča.

Na prijazne sopivce je naletel v neki gostilni v Šiški krtičar France Osol iz Vogelj na Gorenjskem. Mož je prišel v Ljubljano na sejem in je prodal na Jarmanskem trgu enajst krtič. Na poti proti domu se je oglašil v neki šišenski gostilni, da se malo pokrepa. Tam pa je zašel v družbo dveh neznanih mu sopivcev, ki sta že oba precej dobre volje popevala v gostilni. Pridružila sta se nič hudega slutetemu krtičarju, kateremu se je posebno dopadlo petje in sta ga končno tako navdušila, da je plačal mož še celo za par litrov vina. To njegovo dobro voljo pa sta neznanca izrabila končno tako, da sta vzela možu skoro nov nahrbtnik in pobegnili. Preiskava je ugotovila, da sta izvršila tatvino neki Mihael Dimnik, ki je bil radi tega že obsojen na tri mesečno ječo in pa današnji obtoženec, katerega so še le kasneje ugotovili, namreč France Tratar, železniški delavec od Sv. Roka pri Mokronogu. V nahrbtniku je imel Osol nekaj suhega mesa in pa 300 Din gotovine. Nahrtnik pa, katerega je kupil dober teden pred tatvino, ceni mož na 70 Din. Obtoženec je priznal tatvino nahrtnika, ugotavljal pa je, da je bil nahrtnik, ko ga je on dobil v roke, že prazen. Glede te tatvine se je že vršila prva obravnava pred okrajnim sodiščem. Toda prva sodba je bila razveljavljena in je prišla zadeva pred deželno sodišče. Tu se je ugotovilo, da je bilo v nahrtniku res 300 Din in da je tudi Tratar udeležen tatvine. Obsojen je bil končno tudi on in sicer na dva meseca težke ječe, da si bo premislil krasti po gostilnah nahrtnike svojih sopivcev, ki mu dajejo povrh tega še za pijačo.

Zahvale.

Grobilje ob Savinji Javna zahvala. Načelnstvo gasilnega društva na Grobilju smatra kot svojo dolžnost izreči tem potom vsem dobrotnikom iz Orlevasi, Grajske vasi, Gržovelj in St. Petra, ki so blagohotno darovali društvu denar, žito, les itd. o priliki ustanovitve gasilnega društva. Bog vam plačaj! — Načelnik gasilnega društva: Anton Kač.

Poizvedovanja.

Našla se je mala vsota denarja. Dobi se na Sv. Petra cesti 77.
Našla se je rjava ročna torbica z manjšo vsoto denarja. Naslov najditelja pove uprava lista.
Izgubila se je večeraj temnorjava boa od pol 3 do 4: Dunajska cesta—kolodvor—Kolodvorska ulica.—Sv. Petra cesta—Wolfova in Prešernova ulica. Najditelj dobi nagrado. Odda jo naj v trgovini z moko Knez na Gosposvetski cesti.

Meteorološko poročilo

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Psilometer v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
1./10. 21 h	742.2	15.3	0.5	dež.	—
2./10. 7 h	74.8	12.3	0.7	obl. v.	5.5
2./10. 7 h	740.0	18.6	0.8	obl. v.	—

2 kolarska vajenca

takoj sprejemem. - Naslov v upravi lista pod števil. 6639.

Služkinja

SE IŠČE, katera zna kuhati in šivati. - Plača dobra. Prednost imajo z dežele. - Ponudbe se pošiljajo upravi »Slovenca« pod šifro »Poštena« števil. 6679.

Pošteno dekle

Iščem za pomoč gospodinj v kuhinji in gostilni. Naslov v upravi lista pod št. 6647.

Učenec

s primer. šol. naobrazbo, se sprejme takoj v trgovino z meš. blagom. - Ponudbe pod šifro »PRIDEN« števil. 6656 na upravo »Slovenca«.

Služkinja

ki je vajena tudi kuhanja in šivanja, se sprejme takoj na deželo. - Ponudbe na upravo pod »Takojšnji nastop 6645«.

Sprejme se starejša prodajalka

z dobrimi spričevali, v trgovino z meš. blagom na deželi. - Istotam se sprejme tudi UČENEC pošteni kmečkih staršev, z dobrim šolskim spričevalom. - Ponudbe pod »5000« št. 6471 na upravo lista.

NA POSODO se išče PIANINO ali dober HARMONI, pozneje se event. odkupi. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod števil. 6686.

ČEVLJE

trpežne, najmodernejših oblik, po znatno znižanih cenah dobite pri trvdki

M. Trebar

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6. Proti jamstvu dajem na obroke. 6651

NAJBOLJŠA REKLAMA so oglaš v »Slovenca«.

Prodaj par lepih psov - ptičarjev

6 tednov starih. - Naslov v upravi lista pod števil. 6646.

Sladkor

surovi, za ČEBELE, ali petijot po Din 11.50, se dobi pri GOSPODARSKI ZVEZI, LJUBLJANA. 6649

Harmonij krasen, velik, z 10 spreminj., z močnim glasom, sposoben za cerkev, se prod. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Harmonij 6652«.

Acetilen. aparat

malo rabljen — ter dobro ohranjen — ugodno naprodaj pri J. PREZELJ, Novo mesto. 6627

Prostovoljna javna dražba

novih čevljev se vrši dne 4. in 5. oktobra od 9 dop. naprej v Hrenovi ulici št. 4. Kupci se vabijo. 6676

Restavracija

se takoj odda v Novem Vinodolu, Hrvat. Primorje, in vsa oprava za 5 sob. Potrebna glavica 60.000 Din. Ledenica in aparat za izdelovanje sladoleda. - Več se poizve pri FISTERJU na Zaloški cesti 10, Ljubljana.

Hiša s prostim stanovanjem (4 sobe, kuhinja, velika klet) in gospod. poslopje ter velik sadni vrt, se prod. za ceno 35.000 Din v Senčurju števil. 146 — pri Kranju. 6675

Mlinske kamne

prodaj: eden 10, drugi 17 col debel, zelo dobri in trdi, črne vrste — in enega kašarja, zelo lep. - ANTON AUPIC, Češnjica, pošta Železniki. 6662

Kupim vsako množino hlodov

ali sprejemem za sežaganje. - FRAN ŠUSTAR parna žaga — Ljubljana.

Harmonij

s 4 registri, zn. »Lenarčič«, v zelo dobrem stanju, je naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 6687.

Steklena strešna opeka

je zopet na zalogi pri ZDRUŽENIH OPEKARNAH D. D. v Ljubljani.

KUPUJEM bukove in hrastove hlode ter bukove in hrastove parcele na stoječem za posekati v lastni režiiji. Ozira se le na ponudbe z navedbo množine in cene. PRODAJAM: drva, odrezke od žage in parket po znižani ceni, dokler traja zaloga. - IVAN ŠIŠKA, tov. parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova 4.

Pisalna miza

AMERIŠKA, skoraj nova, se ceno prod. - Naslov v upravi lista pod števil. 6695.

Izgubila se je temnorjava BOA

v petek popoldne od pol 3. do 4. ure: Dunajska cesta, kolodvor, Kolodvorska ul., Sv. Petra cesta, Wolfova ul., Prešernova ulica. - Najditelju nagrada. - Odda naj jo v trgovini z moko KNEZ, Gosposvetska cesta. 6680

Iščem v najem

primeren prostor, lokal ali pospevost, kjer bi se lahko vodila mala trgovina. - Ceni, ponudbe na upravo lista pod »Prostor« števil. 6595.

ANALIZO

rud in kemikalij izvršujemo točno in vestno po najboljših izkušenih močeh. Nudimo vsakovrstne RECEPTE, kot za barve, ličila, kreme, pomade, kolinske vode itd. od najboljših tu- in inozemskih kemikov. Dajemo navete in dobavljamo vsakovrstne kemikalije ter v to stroko spadajoče stroje. »Vak« - Vnovčevalnica patentov in izumov, družba z o. z., LJUBLJANA, Selenburgova ul. 7, nasproti glavne pošte.

Trgovskega potnika

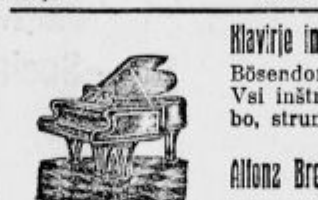
prvovrstno moč, strokovno večšega, samca, sprejme takoj veletrgovina

I. Premelč-Ljubljana.

Na zahtevo Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu. Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani Kopitarjeva ulica 6. II.

Učenka

zdrava in čvrsta, se sprejme v trgovino z meš. blagom. - IVAN RAŠL, Podlehnik pri Ptuj. 6671

Najsposobnejša trvdka v Jugoslaviji.

Kočija

decimalka, in drugi vozovi, vse v dobrem stanju, se prodajo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 6696.

Klavirje in harmonije na obroke in na posodo Bösendorfer, Förster, Steinway etc. - Vsi instrumenti za bleh- in strah-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. Altonz Breznik, Ljubljana, Mestni trg števil. 3 (pri magistratu).

OBLAČILA za gospode in dečke se **kliub vsemu** najugodnejše kupijo pri **J. MAČEK LJUBLJANA**

PARNA ŽAGA

dobro idoča, se po nizki ceni takoj prod. Obstoji iz Lanz-lokomobile 46—50 PS, polnojarmenik 75 cm, dva cirkularja, vse v najboljšem stanju. Lesa dovolj. Zraven spada VALJČNI MLIN, na katerem se zmleje v osmih dneh važen koruze za trgovce, kateri dajo mleti za svojo rabo. Plača se 25 par od kilograma. Stalna voda, prostora dovolj. Stanovanje: zgornja soba, predsoba in kuhinja; spodaj soba, kuhinja, klet in delavnica. Vrt, sadonosnik, njiva, travnik in kozolec, kompletno, krasno podjetje, pri katerem se lahko zasluži. Prodaj zaradi družinskih razmer in bolehnosti, ker mi ni močče vsega nadzorovati. Cena vsega skupaj 500.000 Din. Podjetje je za okr. ceno in 15 m oddaljeno od kolodvora Poljčane. Lastna električna razsvetljava. - Natančnejše se izve pri MARIJI STOLEKAR — POLJČANE.

Znižane cene!

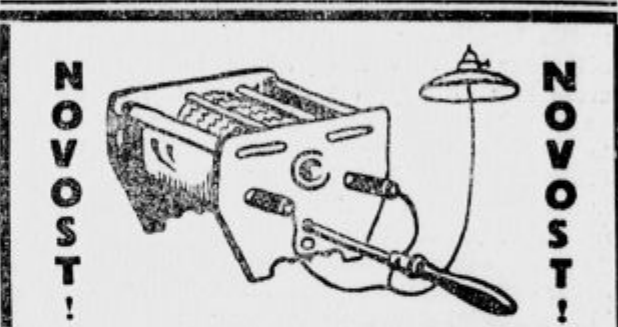
Za jesensko prodajo **kolesa in šivalni stroji** cene znatno znižane pri **J. GOREC** Palača Ljubljanske kreditne banke. **Znižane cene!**

Je stara govorica - priznana je resnica,

da se v veliki izbiri različni BARHENTI, moški ŠTOFI, moško letno in zimsko PERILO, ZEMPERJI, rujava in bela KONTENINA in vse druge reči pri

IVANU KROŠELJ

Ljubljana, na Keite-Murnovi (Martinovi) cesti, NAJBOLJŠE IN NAJCENEJŠE DOBI!

Univerzalni DIX-elektro-aparat

za kuhanje, masažo, sušenje las, segrevanje likalnikov, inhaliranje, ogrevanje sob, obsevanje i. t. d. — Uporaba toka minimalna! Aparat je neobhodno potreben pri vsaki družini.

Glavno zastopstvo za Slovenijo **IVAN BOGATAJ** LJUBLJANA, KONGRESNI TRG števil. 19 poleg Nunske cerkve.

Aparati in posamezni deli vedno v zalogi.

Razpis zgradbe vodovoda v občini DOI. pri Hrastniku.

Občina Dol pri Hrastniku namerava oddati zgradbo 1100 metrov dolgega vodovoda. Načrt in troškovnik sta na vpogled v občinski pisarni ali pa pri županu na Dolu. — Občina si pridržuje pravico, oddati gradbeno dela ne glede na višino ponudbe. Županstvo Dol pri Hrastniku, 30. sept. 1925. Jakob Draksler, župan.

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, "omandit. dr.

Oddelek I. **CENITVE** tehničnih naprav industrijskih podjetij in poslopij vseh vrst in za vse namene. Oddelek II. **STROKOVNA MLENJA** in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse namene, zaupne izjave in ustanovitve. Oddelek III. **STROJI** Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. najboljše zveze! Zato dobave vseh strojev in naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stavebeno vodstvo, Radebeul-Dresden (Deutschland).

Strojnika k Diesellovemu motorju

v vsakem oziru samostojnega delavca, izkušenega ključničarja-mehaničarja in elektro-inštalaterja, sprejme večje podjetje v Sloveniji. — Ponudbe s spričevali naj se pošljejo na naslov: »STROJNIK-DIESELOV MOTOR« števil. 6581 — na upravo »Slovenca« v Mariboru.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša dobra, srčno ljubljena sestra, svakinja, teta in nečakinja, gospa

Ludovika Boršnik roj. Gestrin

nadučiljeva vdova

po mukopolnem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, Bogu udana, danes ob 12. uri mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb blagopolno bo v nedeljo ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Kongresni trg 5, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše se bodo brale v več cerkvah. — Nepozabno sestro priporočamo v pobožen spomin.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1925.

Fani in Ivanka Gestrin, sestr.